



Državna statistika v letu 2014

Poročilo o izvajanju Letnega programa
statističnih raziskovanj za 2014





Državna statistika v letu 2014

Poročilo o izvajanju Letnega programa statističnih raziskovanj za 2014

Avtorji: Statistični urad Republike Slovenije, Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, Banka Slovenije, Ministrstvo za finance, Nacionalni inštitut za javno zdravje, Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje in Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije.

Zbrala in uredila: Ana Novak

Publikacija je na voljo na spletnem naslovu:

<http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/podatki/publikacije>.

Izdal in založil Statistični urad Republike Slovenije, Ljubljana, Litostrojska cesta 54 – © SURS –
Uporaba in objava podatkov dovoljeni le z navedbo vira – ISSN 1408-9475

Kazalo

Kazalo	3
Uvodna beseda	5
1 Dosežki državne statistike pri uresničevanju temeljnih ciljev, zastavljenih v srednjeročnem programu statističnih raziskovanj 2013–2017.....	6
1.1 Povečanje uporabe statističnih podatkov med uporabniki	6
1.2 Ohranjanje zaupanja vseh deležnikov in povečanje prepoznavnosti državne statistike	12
1.3 Izvajanje dejavnosti državne statistike po načelu stroški/koristi	18
2 Dosežki državne statistike v letu 2014 po vsebinskih področjih	22
2.1 Kazalniki.....	22
2.2 Sistemi računov.....	23
2.2.1 Ekonomski in socialni razvoj	23
2.2.2 Okoljska trajnost.....	26
2.3 Osnovne statistike.....	27
2.3.1 Poslovno področje	27
2.3.2 Ljudje in družba	33
2.3.3 Okoljske, kmetijske in druge področne statistike	41
Priloga	48
A. V letu 2014 sprejeta statistična zakonodaja:.....	48
B. Dogovori in tehnični protokoli, ki jih je SURS sklenil v letu 2014:	49
Seznam uporabljenih kratic.....	50

Statistični svet Republike Slovenije

je na svoji 49. redni seji dne 8. aprila 2015

obravnaval Poročilo o izvajanju Letnega programa statističnih raziskovanj za 2014
in sprejel naslednji

SKLEP

»Statistični svet Republike Slovenije se je na svoji 49. redni seji dne 8. aprila 2015 pod točko 5 seznanil s Poročilom o izvajanju Letnega programa statističnih raziskovanj za 2014.«

Dr. Anuška Ferligoj
Predsednica Statističnega sveta RS



Uvodna beseda

Leto 2014 je bilo za slovensko državno statistiko leto pomembnih dogodkov. Glavni med njimi je bil zagotovo strokovni pregled skladnosti delovanja slovenskega statističnega sistema s Kodeksom ravnanja evropske statistike. Ta je na SURS potekal jeseni 2014, opravili pa so ga trije neodvisni strokovnjaki, t. i. pregledniki. Ti so pregledali obstoječo dokumentacijo in se nato v petih dneh sestali z vodstvom in s strokovnjaki SURS-a ter z različnimi skupinami deležnikov (s predstavniki pooblaščenih izvajalcev, uporabnikov, dajalcev podatkov, mediji in akademsko sfero).

Po natančnem pregledu so pripravili poročilo, v katerem ugotavljajo, da je SURS-ovo delovanje večinoma skladno s Kodeksom, in poudarjajo, da se je skladnost v zadnjih letih okrepila: struktura nacionalnega statističnega sistema je v skladu s potrebami, Zakon o državni statistiki je močna zakonodajna podlaga in določa tudi vlogo pooblaščenih izvajalcev dejavnosti državne statistike, dvomov o strokovni neodvisnosti ni, pooblastilo za zbiranje podatkov je dobro opredeljeno in omogoča široko uporabo administrativnih virov, statistični programi se pripravljajo v sodelovanju s pooblaščenimi izvajalci, koordinacija statističnega sistema poteka na različnih ravneh, SURS je vzpostavil dobre odnose z uporabniki in močne vezi z akademsko sfero, deluje po načelih kakovosti (v skladu z dano zavezo) in zaposluje visoko usposobljene strokovnjake.

V priporočilih za izboljšave dajejo smernice za izboljšanje finančnih, kadrovskih in IT-virov SURS, za okrepitev koordinacije sistema državne statistike, za intenzivnejše sodelovanje z zunanjimi strokovnjaki, za vpeljavo izboljšav pri koledarju objav, za nadaljnje sodelovanje z mediji, za nadaljnji razvoj upravljanja mikropodatkov, za razmislek o posodobitvi Zakona o državni statistiki, za izboljšanje uporabe informacij iz poročil o kakovosti, za razvoj kazalnikov, ki merijo bremena poročanja, ter za okrepitev skladnosti s Kodeksom pri pooblaščenih izvajalcih.

Na podlagi omenjenega poročila je SURS pripravil akcijski načrt za izboljšave in skladno s tem načrtom bo intenzivno izvajal aktivnosti in o njih letno poročal Eurostatu.

SURS je v letu 2014 zaznamoval 70 let svojega delovanja. Ob tem jubileju je izdal posebno publikacijo z naslovom 70 let Statističnega urada Republike Slovenije, v kateri je predstavil opravljeno delo v zadnjem desetletju.

V letu 2014 je minilo tudi 10 let od vstopa Slovenije v Evropsko unijo. Ob tej obletnici je SURS izdal priložnostno publikacijo z naslovom To je Slovenija – naše prvo desetletje v EU.

V letu 2014 je SURS v želji, da bi se še bolj približal uporabnikom, zasnoval in izdal nov, sodobnejši tip publikacije, Statøpis, ki je nadomestil dozdajšnji publikaciji Statistični letopis Slovenije in Slovenijo v številkah. Vsebuje izbrane aktualne podatke, ponazorjene s številnimi infografikami in drugimi grafičnimi prikazi in dopolnjene s kratkimi besedilnimi poudarki. Uporabniki so Statøpis opazili in ga lepo sprejeli. SURS bo objavljanje podatkov v obliki infografik in z interaktivnimi orodji še nadgrajeval in skušal uradno statistiko še bolj približati mladim in jo še bolj oblikovati po njihovi meri. Prav to so namreč med drugim predlagali tudi mladi udeleženci 24. statistične konference z naslovom Mladi o statistiki – statistika o mladih (Statistični dan, Brdo, 22. 10. 2014).

Vsem, ki so sodelovali pri pripravi tega dokumenta – pooblaščenim izvajalcem dejavnosti državne statistike in zaposlenim na SURS – se zahvaljujem za opravljeno delo.



Genovefa Ružič

generalna direktorica Statističnega urada RS

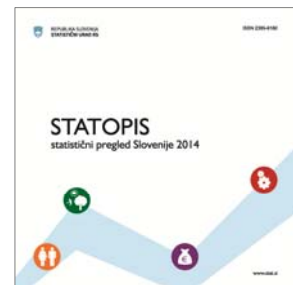
1 Dosežki državne statistike pri uresničevanju temeljnih ciljev, zastavljenih v srednjeročnem programu statističnih raziskovanj 2013–2017

V tem poglavju predstavljamo razvojne dosežke slovenske državne statistike pri uresničevanju temeljnih ciljev iz srednjeročnega programa statističnih raziskovanj 2013–2017; ti cilji so bili: povečanje uporabe statističnih podatkov med uporabniki, ohranitev zaupanja vseh deležnikov v kakovost slovenske državne statistike in krepitev njene prepoznavnosti ter izvajanje dejavnosti po načelu stroški/koristi.

1.1 Povečanje uporabe statističnih podatkov med uporabniki

SURS s Statøpisom prodrl v družbene medije

SURS nenehno prilagaja izdelke in storitve spreminjajočim se uporabniškim potrebam. Statøpis¹ je nova publikacija SURS-a, ki je nadomestila dozdajšnji Statistični letopis Slovenije in Slovenijo v številkah. V njej so na sodoben način (z infografikami in drugimi grafičnimi prikazi) prikazani izbrani aktualni podatki, ki so dopolnjeni s kratkimi besedilnimi poudarki. Uporabniki, podjetja, mediji in splošna javnost so Statøpis in tudi infografike opazili in sprejeli.



Pojavljanje SURS na Twitterju prepoznavno in odmevno

SURS se zaveda pomena svoje navzočnosti v družbenih omrežjih, saj se na Twitterju kot eden prvih statističnih uradov pojavlja že od leta 2009. V drugi polovici leta 2014 je navzočnost na Twitterju načrtno okrepil. Tako je na primer v zadnjem četrtletju 2014 objavil skoraj dvakrat več tвитov kot v četrtletju pred tem, saj se je tvitanje izkazalo kot odlična priložnost za promocijo SURS-a in statistike ob Statističnem dnevu, novinarskih konferencah, ob izidu novih publikacij ter posebnih objav ob prazničnih in spominskih dnevih; obenem je SURS začel retvitati tvite drugih uporabnikov, ki se nanašajo na naše podatke. Povečal je število tвитov s slikami in infografikami; ti so tudi najbolj pritegnili pozornost uporabnikov. Uporabniki so najpogosteje in največkrat retvitali tvite s slikami in infografikami; največkrat so naprej delili tvit z infografiko iz Statøpisa (Kaj se je v Sloveniji v 2013 zgodilo v enem povprečnem dnevu). Povečala se je obojestranska komunikacija z uporabniki. SURS ima z uporabniki pozitivne izkušnje; ti so zlasti navdušeni nad hitro odzivnostjo in odprtim komuniciranjem.



Nekaj odzivov uporabnikov na Statøpis na Twitterju

¹ Glej <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/podatki/publikacije/spletni-katalog-publikacij/iskalnik-publikacij?id=5651> (prevzeto 11. 2. 2015).

SURS praznoval sedemdesetletnico

SURS je v letu 2014 zaznamoval 70 let svojega delovanja. Ob tem jubileju je izdal posebno publikacijo z naslovom 70 let Statističnega urada Republike Slovenije, v kateri je predstavil opravljeno delo v zadnjem desetletju. Na svoj jubilej je opozarjal tudi s posebnim logotipom, ki je bil umeščen na spletni strani SURS-a, na vseh publikacijah in na dokumentih komuniciranja z zunanjo javnostjo. Prostore SURS-a so celo leto krasili plakati, ki jih je pripravila SURS-ova skupina zaposlenih. Na plakatih so navedeni slogani, ki ponazarjajo značilnosti in utrip SURS-a.



V letu 2014 je minilo tudi 10 let od vstopa Slovenije v Evropsko unijo. Ob tej obletnici je SURS izdal priložnostno publikacijo z naslovom To je Slovenija – naše prvo desetletje v EU.

Statistični dan 2014 namenjen mladim

22. oktobra 2014 so se na že 24. statističnem posvetu, ki se od leta 2013 imenuje Statistični dan, srečali vsi, ki statistiko uporabljajo pri delu, študiju ali pa jih statistika le zanima ali zabava; tokrat so se že drugič srečali na Brdu pri Kranju. Tema posveta Mladi o statistiki – statistika o mladih je bila sprejeta z velikim zanimanjem.



Razprava je tekla v dveh omizjih, v katerih so govorniki izmenjali svoje poglede, mnenja, kritike, pa tudi pohvale o delovanju, različnih produktih in podatkih SURS-a. Razprava je bila živahna in usmerjena v to, da skupaj ugotovimo, kaj SURS lahko spremeni ali izboljša, da bo statistične podatke pripravil na način in v obsegu, ki sta potrebna za ustrezno načrtovanje in izvajanje ukrepov na področju politike za mlade, in kaj lahko stori, da bo tudi državna statistika blizu mladim, da jih bo pritegnila, da bo po njihovi meri.

Udeleženci posveta so na ta dan praznovali tudi 70. obletnico delovanja slovenske statistike in SURS in prikazali tudi priložnostni video z naslovom 70 let statističnih zgodb, ki so ga z lastnimi močmi pripravili zaposleni SURS-a.

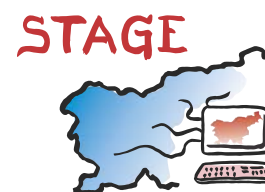
Ob zaključku posveta sta bili podeljeni priznanji Statističnega društva Slovenije. Blejčev priznanje je prejel prof. dr. Janez Stare, priznanje odličnosti za statistično poročanje v medijih pa uredništvo Zadnje strani časnika Delo.²

Aktivnosti za prenavo spletne strani SURS

SURS je v letu 2014 končal prvo fazo prenavo spletne strani. V tem delu prenavo so bili v celoti prenovljeni in nadgrajeni metapodatkovni sistem ter aplikacije za pripravo objav in aktualnih podatkov in dokumentni sistem. V celoti sta bila prenovljena videz (podoba) in ureditev (organiziranost) vsebin na spletni strani. Osrednje vsebine spletne strani se prikazujejo dinamično in so med seboj povezane v metapodatkovnem repozitoriju, kar bo precej izboljšalo uporabniško izkušnjo. Prenovljena spletna stran je začela delovati 2. marca 2015 (v testni različici je bila na voljo že od 22. januarja 2015).

STAGE – interaktivna spletna kartografska aplikacija, ki navdušuje

Statistike, izkazane v prostoru, so podlaga za učinkovito izvajanje lokalne, regionalne in kohezijske politike. Zaradi velikega pomena geoprostorskih statističnih podatkov se je SURS v letu 2014 posebej zavzel, da se za vzpostavi celovit sistem za izkazovanje statistik v prostoru, s poudarkom na vizualizacijah statističnih podatkov. Ob podpori dobrih podatkovnih virov je



² Več o Statističnem dnevu 2014: <http://www.stat.si/statisticnidnevi/Default.aspx?lang=sl> (prevzeto 5. 3. 2015).

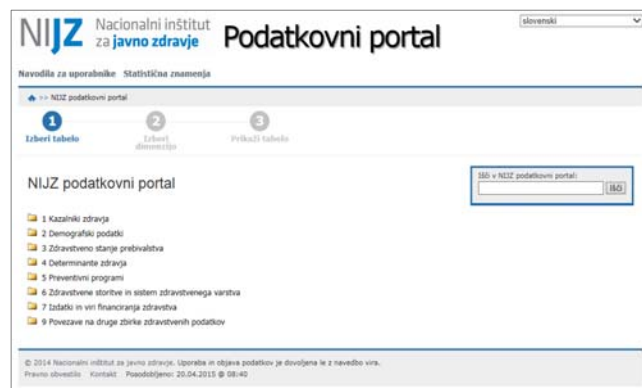
prenovil in spravil v produkcijo aplikacijo STAGE – Statistika in geografija³. Ta omogoča prikazovanje, posredovanje in prenos geoprostorskih statističnih podatkov skladno s specifikacijami za omrežne storitve iz direktive INSPIRE. Z vzpostavitvijo delujoče aplikacije si SURS prizadeva doseči cilj – zagotoviti čim večje število pravočasnih in kakovostnih statističnih podatkov, izkazanih v prostoru.

SURS je tudi pooblaščenim izvajalcem dejavnosti statističnih raziskovanj ponudil možnost, da v aplikacijo STAGE vključijo svoje podatke, ki so del državne statistike; v STAGE so tako že vključeni podatki NIJZ (predpisovanje zdravil), ZRSZ (brezposelni, prejemniki denarnih nadomestil za brezposelne) in ZPIZ (podatki o uživalcih pokojnin iz obveznega zavarovanja).

Poleg prenosa omenjene aplikacije v prakso so se na SURS izvajale tudi številne druge aktivnosti, povezane z vzpostavitvijo celovitega sistema za izkazovanje (diseminacijo) geoprostorskih statističnih podatkov, zlasti tekoče posodabljanje kazalnikov in podatkov, primernih za različne oblike izkazovanja podatkov v prostoru. Ti podatki so vsem uporabnikom na voljo tudi na podatkovnem portalu SI-STAT.

NIJZ pripravil podatkovni portal zdravstvenih podatkov

NIJZ je v letu 2014 pripravil podatkovni portal zdravstvenih podatkov, ki je na voljo na NIJZ-jevi spletni⁴ strani. S tem je uporabnikom olajšal dostop do večjega števila podatkov ter mnogo boljšo in kakovostnejšo izbiro med podatki s področja zdravja in zdravstvenega varstva. Portal vsebuje podatke, ki jih pripravlja NIJZ, in med temi jih je precej na voljo tudi na ravni statističnih regij; poleg tega vsebuje povezave do nekaterih pomembnih sklopov kazalnikov, ki so povezani z zdravjem in jih objavljajo druge institucije (pričakovano trajanje življenja, kazalniki okolja in zdravja, kazalniki obolenosti in umrljivosti zaradi raka, kazalniki blaginje, izdatki in financiranje sistema zdravstvenega varstva). V portal vključeni tudi nekateri podatki, ki jih pripravljajo druge institucije, vendar do zdaj še niso bili javno objavljeni (npr. naprave v zdravstvu). Vsi podatki na portalu so opremljeni tudi z metodološkimi pojasnili ter kontaktnimi podatki za morebitne dodatne informacije.



Portal je pripravljen na tehnični platformi PC-Axis, s tem pa smo uporabnikom, ki že poznajo podatkovni portal SI-STAT, omogočili, da svoje znanje in izkušnje uporabijo tudi na NIJZ-jevem portalu.

Prijaznejši dostop do metapodatkov

SURS je v letu 2014 nadaljeval preoblikovanje metodoloških pojasnil v novo standardno strukturo, ki je bila sprejeta v 2013; do konca leta 2014 jih je na svoji spletni strani⁵ objavil 90 odstotkov. Izpeljal projekt Horizontalna in vertikalna integracija, ki je bil financiran iz evropskih sredstev in je trajal od decembra 2012 do decembra 2014. Ena od aktivnosti projekta je bila harmonizacija referenčnih metapodatkov na SURS. V okviru omenjenega projekta je SURS pripravil tehnično rešitev za prototip baze referenčnih metapodatkov in aplikacijo za urejanje metapodatkov in potrebne izhode, ki bodo zadostili potrebam SURS-a in Eurostata.

³ Glej: <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/interaktivno/karte-in-geopodatki/atlas> (prevzeto 23. 3. 2015).

⁴ Glej: <https://podatki.nijz.si/pxweb/sl/NIJZ%20podatkovni%20portal/> (prevzeto 24. 2. 2015).

⁵ Glej: <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/metode-in-klasifikacije/metodoloska-pojasnila> (prevzeto 23. 3. 2015).

Redno poročanje o kakovosti

Pri merjenju kakovosti so standardna poročila o kakovosti izvedbe statističnih raziskovanj⁶ zdaj že uveljavljen način poročanja o kakovosti. Poročila o kakovosti za posamezno raziskovanje se posodablajo vsakih 5 let. V letu 2014 je SURS posodabljal do zdaj že pripravljena standardna poročila o kakovosti, hkrati pa je redno pripravljaj še poročila o kakovosti za tista raziskovanja, za katera doslej še niso bila izdelana. Standardna poročila o kakovosti redno dopolnjujejo letna poročila o kakovosti, ki uporabniku omogočajo hiter vpogled v kazalnike kakovosti. Tak pregled ravni kakovosti je nujno potreben, ko se uvajajo potrebni ukrepi za njeno izboljšanje, hkrati pa so informacije v poročilih pomembne tudi za uporabnike.

Dostopanje raziskovalcev do mikropodatkov

SURS je z namenom, da bi bilo vodenje postopkov odločanja o zahtevkih za dostop do mikropodatkov čim učinkovitejše, izdal Navodilo o upravljanju mikropodatkov za znanstvenoraziskovalni in analitični namen. Omenjeno navodilo podrobno in celovito ureja ravnanje z mikropodatki, postopek pridobitve dostopa do mikropodatkov (vključno z določitvijo vsebine vseh vlog, izjav in pogodb), osebe, odgovorne za upravljanje mikropodatkov, splošna pravila o dostopu ter uporabo mikropodatkov v varni sobi ter dostopov z daljave prek interneta.

Zaradi naraščajočih potreb raziskovalcev po mikropodatkih, predvsem z dostopanjem z daljave, je bil razširjen in posodobljen tudi strežnik za dostop z daljave. Novi strežnik temelji na sodobni infrastrukturi, je zmogljivejši in omogoča učinkovito rabo več uporabnikom hkrati.

Na podlagi dogovora o sodelovanju z Arhivom družboslovnih podatkov (ADP) so bile izvedene aktivnosti za nadaljnjo promocijo mikropodatkov državne statistike in pripravljene podatki za učni in raziskovalni namen, in sicer mikropodatki in metapodatki za podatke mikrosimulacijskega modela ter podatki iz serije statističnih raziskovanj Anketa o delovni sili (ADS), dostopni na SURS.

Sodelovanje z uporabniki prek Statističnega sveta RS in področnih statističnih svetov

Statistični svet RS⁷ se je v 2014 sestel dvakrat na rednih sejah; obravnaval je predloge dokumentov v zvezi z letnim programom statističnih raziskovanj in se seznanil z nekaterimi aktivnostmi SURS-a (npr. z varovanjem informacij, delovanjem statističnih svetov) in z drugimi informacijami (npr. z revizijo evropskega sistema nacionalnih računov 2010, s spletno kartografsko aplikacijo in posredovanjem statističnih podatkov (STAGE)). V zvezi s spremembo Letnega programa statističnih raziskovanj za 2014 je bila izvedena tudi ena dopisna seja.

Na SURS-u je v letu 2014 delovalo 23 statističnih svetov⁸, v katere je bilo vključenih okrog 400 zunanjih članov. Organiziranih je bilo 15 sej, na katerih so bile podane številne pobude, priporočila in mnenja članov (na primer pobude za nadaljnje zbiranje podatkov ter za povečanje razpoložljivosti, dostopnosti in kakovosti podatkov, za ustanovitev delovne skupine, za predstavitev določene vsebine na naslednji seji idr.). S sprejetimi stališči in pobudami se na podlagi zapisnika vsake seje seznanijo tudi kolegij generalne direktorice SURS; ta potem tudi spremlja njihovo nadaljnje uresničevanje. Udeleženci sej so bili obveščeni tudi o opravljenih in načrtovanih nalogah s področja dela sveta, poleg teh so pridobili tudi različne informacije o sodelujočih institucijah (glede načinov uporabe statističnih podatkov,



Dr. Anuška Ferligoj,
predsednica Statističnega
sveta RS

⁶ Glej: <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/metode-in-klasifikacije/porocila-o-kakovosti> (prevzeto 23. 3. 2015).

⁷ Glej: <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/o-nas/sistem-drzavne-statistike/statisticni-svet> (prevzeto 23. 3. 2015).

⁸ Glej: <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/o-nas/sistem-drzavne-statistike/statisticni-sosveti> (prevzeto 23. 3. 2015).

predstavitve projektov) in se strokovno izpopolnjevali ob splošnih izobraževalnih vsebinah, ki so jih zanje pripravili predstavniki SURS-a (npr. o merjenju in poročanju o kakovosti v statistiki, uporabi masivnih podatkov in posredovanju odprtih podatkov, spletni kartografski aplikaciji statističnih podatkov (STAGE), varstvu in zaščiti podatkov na SURS, o statistični pismenosti in načinih za povečanje uporabniškega razumevanja državne statistike, uteževanju podatkov).

Sodelovanje v Evropskem statističnem sistemu in Evropskem sistemu centralnih bank

V letu 2014 je SURS aktivno deloval v okviru Evropskega statističnega sistema (ESS) na vseh ravneh delovanja in odločanja v sistemu: v razpravah o razvoju ESS in drugih strateških vprašanjih evropske statistike, ki so potekale v Odboru za evropski statistični sistem (ESSC) in v partnerski skupini Odbora, v skupinah direktorjev za posamezna statistična področja ter v različnih delovnih skupinah, organiziranih pri Eurostatu. SURS je aktivno sodeloval pri pripravi nove vizije evropskega statističnega sistema (Vizija 2020), ki jo je maja 2014 potrdil ESSC kot okvir nadaljnjega razvoja ESS do leta 2020, vključen pa je bil tudi v posebno delovno skupino za pripravo predloga strategije izvedbe vizije.

SURS se je učinkovito vključeval v postopke priprave, usklajevanja in sprejemanja evropske zakonodaje s področja statistike tako v delovnih telesih Eurostata kot tudi v Delovni skupini Sveta EU za statistiko. Delovna skupina je med drugim veliko pozornosti posvetila predlogu uredbe o spremembi uredbe o evropski statistiki in decembra 2014 uspešno zaključila obravnavo tega predloga.

Banka Slovenije (BS) je tudi v letu 2014 uspešno sodelovala v Statističnem odboru Evropskega sistema centralnih bank (ESCB), v njegovih delovnih skupinah za državne finance, denarno in finančno statistiko, zunanjo statistiko, splošno ekonomsko statistiko, statistiko računov evroobmočja, statistiko vrednostnih papirjev ter za statistični informacijski sistem, pa tudi v občasnih tematskih skupinah. V letu 2014 se je okrepilo zlasti statistično sodelovanje pri vzpostavitvi podatkovne podlage za potrebe enotnega nadzornega mehanizma⁹. Ob tem se nadaljujejo prizadevanja ESCB za vzpostavitev enotnega sistema zbiranj podatkov za potrebe nadzora bank in statistike (tematska skupina za evropski poročevalski okvir).

Poleg tega je BS v letu 2014 sodelovala tudi v Eurostatovih skupinah za statistiko finančnih računov in državnih financ, plačilne bilance, neposredne naložbe ("FDI network") in FATS. Sodelovanje je zajemalo tudi Odbor za denarno, finančno in plačilnobilansno statistiko (CMFB) in Evropski statistični forum (ESF), v katerih se usklajujejo strateška vprašanja evropskih statistik.

Predstavniki statističnega oddelka BS so tudi v letu 2014 izmenjali svoje izkušnje in stališča s svojimi kolegi v centralnih bankah srednjeevropskega prostora v okviru rednega sodelovanja na tem področju. Na področju monetarnih in finančnih statistik je BS nudila strokovno pomoč predstavnikom Narodne banke Makedonije.

Sodelovanje v mednarodnem prostoru

Na mednarodnem večstranskem področju je SURS v letu 2014 dejavno sodeloval pri delu Konference evropskih statistikov, organizirane pri Ekonomski komisiji Združenih narodov za Evropo, in pri delu Statistične komisije Združenih narodov ter različnih specializiranih agencij, posebnih skladov in programov Združenih narodov. SURS je bil dejaven tudi v odboru OECD za statistiko in je tekoče izpolnjeval statistične obveznosti do te organizacije.

SURS se zaveda, da brez sodelovanja v mednarodnem in evropskem prostoru ni kakovostne statistike, zato si je prizadeval, da bi bila sicer omejena sredstva kar najbolj učinkovito porabljena: zastopanost na različnih dogodkih je skrbno načrtoval ter stališča do najpomembnejših tem, obravnavnih na teh dogodkih, predhodno uskladal na SURS in na ravni državne statistike. Dosledno je sledil dobri praksi, da udeleženci teh dogodkov redno pripravljajo poročila, ki so dostopna vsem zaposlenim, in tako

⁹ Glej: <https://www.bankingsupervision.europa.eu/home/html/index.en.html> (prevzeto 24. 2. 2015).

poskrbel za prenos znanja in informacij, pridobljenih na mednarodnih dogodkih, med vse zaposlene na SURS in v slovensko državno statistiko.

Predstavniki SURS so se v letu 2014 udeležili 271 mednarodnih dogodkov in dogodkov s področja EU. SURS pa je sodeloval tudi kot organizator ali kot soustvarjalec programa pri 22 mednarodnih dogodkih v Sloveniji.

V okviru dvostranskega sodelovanja je SURS nudil strokovno pomoč statističnim uradom BIH (statistika raziskovalno-razvojne dejavnosti), Kosova (popis kmetijstva), Hrvaške (telefonsko anketiranje in področje statistične zaupnosti in dostopa do mikropodatkov), Turčije (statistika dela in notifikacijske tabele EDP), Srbije (statistični register prebivalstva) in Makedonije (poslovne storitve).

V okviru programa IPA 2012 je SURS uspešno izvedel tudi petmesečno usposabljanje na področju statistike okolja za predstavnico srbskega statističnega urada in triinpolmesečno usposabljanje na področju GIS za predstavnika makedonskega statističnega urada ter na področju statistične zaščite za predstavnika hrvaškega statističnega urada.

1.2 Ohranjanje zaupanja vseh deležnikov in povečanje prepoznavnosti državne statistike

Okrepljena koordinacija s pooblaščenimi izvajalci dejavnosti državne statistike

Sodelovanje med SURS in pooblaščenimi izvajalci dejavnosti državne statistike poteka na dveh ravneh: s stališča vsebine in pri infrastrukturi. Vsebinski oddelki SURS sodelujejo s posameznim pooblaščenim izvajalcem pri skupnem izvajanju nekaterih nalog iz LPSR, pri usklajevanju drugih statističnih nalog glede na vsebinsko povezanost institucij, pri usklajevanju predlogov zakonodaje in drugje. Sodelovanje pri infrastrukturi zajema pripravo strateških dokumentov državne statistike (LPSR, SPSR), izpolnjevanje načel Kodeksa ravnanja evropske statistike, sodelovanje v Metodološkem svetu, sodelovanje na sejah Statističnega sveta, podpisovanje dogovorov med institucijami, sodelovanje pri izobraževanju in na delavnicah za sodelavce pooblaščenih izvajalcev dejavnosti državne statistike s področja specifičnih metodoloških znanj ter prikazovanja in interpretiranja podatkov, pri posredovanju strateških mednarodnih dokumentov in usklajevanju stališč, pri uporabi infrastrukture SURS za oddaljeni dostop idr.

Med SURS in pooblaščenimi izvajalci dejavnosti državne statistike redno potekajo dvostranski sestanki, občasno pa organiziramo sestanke z vsemi institucijami. V letu 2014 je SURS s pooblaščenimi institucijami intenzivneje razpravljal o skupnem izkazovanju statističnih podatkov (skupni koledar objav in izkazovanje podatkov v kartografski aplikaciji STAGE) in o kakovosti v statističnih organizacijah (predvsem o izvajanju Kodeksa).

NIJZ Nacionalni inštitut
za javno zdravje

BANKA SLOVENIJE
EVROSISTEM

4 A J P = 9

PIZ

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE

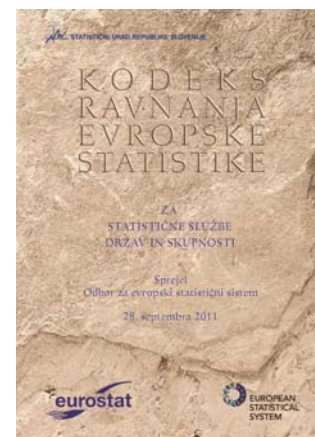


Zavod Republike Slovenije
za zaposlovanje

Strokovni pregled skladnosti z načeli Kodeksa ravnanja evropske statistike

V okviru Evropskega statističnega sistema je v letih 2014 in 2015 potekal drugi krog strokovnih pregledov skladnosti med nacionalnimi statističnimi sistemi in Kodeksom ravnanja evropske statistike. SURS se je zavedal pomembnosti usklajenega pristopa na tem področju znotraj urada in je zato ustanovil interno delovno skupino s strokovnjaki iz različnih področij, ki skrbi za koordinacijo aktivnosti, povezanih z izvedbo strokovnega pregleda.

Decembra 2013 so bili statistični uradi ESS pozvani k izpolnjevanju podrobnega samoocenitvenega vprašalnika. Vprašalnik je obsegal nad 400 vprašanj, ki so se nanašala na vsa načela Kodeksa, poleg tega pa tudi na izpolnjevanje usklajevalne vloge v nacionalnem statističnem sistemu in glede integracije SURS v Evropskem statističnem sistemu. Izpolnjeni vprašalniki so bili do konca aprila 2014 poslani na Eurostat in so bili skupaj z nekaterimi drugimi strateškimi dokumenti posameznih statističnih uradov osnovna dokumentacija za neodvisne strokovnjake, t. i. strokovne preglednike. Strokovni pregled je predvideval pregled celotnega državnega statističnega sistema, v tistem delu, ki proizvaja evropsko statistiko. Poenostavljeno različico samoocenitvenega vprašalnika je izpolnil NIJZ.¹⁰



¹⁰ Poleg NIJZ tudi Banka Slovenije proizvaja evropsko statistiko, vendar je že v sami metodologiji predvideno, da nacionalne banke niso vključene v strokovni pregled, saj so pri svojem delu zavezane Javni zavezi ESCB o evropski statistiki.

Strokovni pregled na SURS so od 29. 9. do 3. 10. 2014 opravljali strokovni pregledniki in opazovalec z Eurostata. V tem času so sestali z vodstvom SURS, s strokovnjaki SURS za posamezno področje, na katero se nanaša Kodeks, z mlajšimi sodelavci SURS ter s predstavniki NIJZ. S ciljem, da bi pridobili tudi bolj nepristransko zunanje mnenje o delovanju SURS od različnih deležnikov, so se ločeno sestali tudi s predstavniki uporabnikov, dajalcev podatkov, medijev in s predstavniki akademske sfere.

Na podlagi dokumentacije in obiska so pripravili končno poročilo o skladnosti slovenskega statističnega sistema z načeli Kodeksa in ga v začetku januarja 2015 objavili na spletni strani Eurostata¹¹. Poročilo opisuje trenutno stanje skladnosti z načeli Kodeksa in podaja 17 priporočil za področja, ki bi jih moral slovenski statistični sistem v prihodnje izboljšati. Omenjena priporočila se nanašajo na naslednje sklope: izboljšanje finančnih virov, koordinacija sistema državne statistike, okrepljeno sodelovanje z zunanjimi strokovnjaki, nekatere spremembe pri koledarju objav, nadaljnje sodelovanje z mediji in razvoj pri upravljanju mikropodatkov, preučitev možnosti za posodobitev Zakona o državni statistiki, učinkovitejša uporaba informacij iz poročil o kakovosti, razvoj kazalnikov za merjenje bremen poročanja ter povečanje skladnosti s Kodeksom pri pooblaščenih izvajalcih dejavnosti državne statistike.

Na podlagi omenjenega poročila bo SURS v skladu s predpisano metodologijo pripravil akcijski načrt za izboljšave, da bo v prihodnjih letih še bolj dosledno kot doslej izpolnjeval načela, zapisna v Kodeksu. Akcijski načrt za izboljšave bo prav tako javno objavljen.

V okviru poročila o pregledu ugotavljanja presežka primanjkljaja države – EDP Upstream dialogue visit s strani Eurostata je AJPES prejel priporočilo glede skladnosti z načeli Kodeksa, ki ga je v letu 2014 tudi realiziral. Skladnost z načeli Kodeksa je AJPES opredelil v svojih strateških usmeritvah in dokumentih, ki so javno dostopni na spletni strani AJPES.



Skupina za izvedbo strokovnega pregleda SURS skupaj s strokovnimi pregledniki: Jagdev Singh Virdee, Zsuzsanna Kovacs, Andreja Hočevar, Polonca Štrekelj, Tina Steenvoorden, Karmen Hren, Genovefa Ružič, Tomaž Smrekar, Hallgrímur Snorrason, Tatjana Novak in Jaime Garcia Villar.

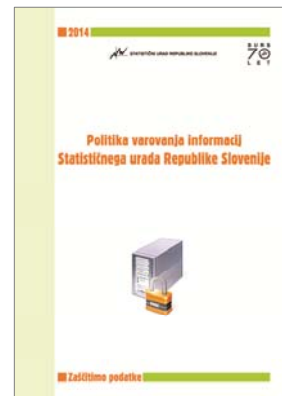
¹¹ Poročilo strokovnega pregleda o skladnosti slovenskega statističnega sistema z načeli Kodeksa (v angleščini): <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/64157/4372828/2015-SI-report/f71d3aa1-eb14-4127-b25a-c5e7a3dfc856>.

NIJZ pridobil certifikat ISO 9001

NIJZ je v letu 2014 pridobil certifikat ISO 9001 za področje »Izvajanje storitev na področju javnega zdravja: spremljanja zdravstvenega varstva, socialna medicina, promocija zdravja in preprečevanje odvisnosti, epidemiologija, higiena in zdravstvena ekologija z ocenjevanjem okoljskih dejavnikov ter izobraževanje«. Omenjeni certifikat je bil rezultat obsežnega dela in priprav ter dokumentiranja procesov dela. V sklopu priprav smo definirali proces »Zagotavljanje podatkov«, kjer so natančno opisani vsi postopki zbiranja in obdelave podatkov ter definirane vse vloge v procesu. V proces so vključeni tudi osnovni gradniki Kodeksa ravnanja evropske statistike, kjer je to relevantno.

Izpopolnjevanje informacijske varnosti podatkov

Razvoj sistema informacijske varnosti se je po sprejetju celovite informacijske varnostne politike v letu 2011 nadaljeval tudi v letu 2014. SURS je vzpostavil produkcijo informacijske rešitve za upravljanje dostopov; ta omogoča upravljanje dostopov v skladu s politiko varovanja informacij, zagotavlja ažurno evidenco vseh dostopov in kontrolo nad dostopi do osebnih podatkov brez uporabe papirnih pooblastil. Pred vzpostavitvijo produkcije je pripravil izobraževanja za vsebinske in tehnične skrbnike. Pripravil je koncept za nadgradnjo informacijske rešitve za upravljanje dostopov, ki bo omogočala ureditev stanja klasificiranja informacijskih virov na SURS v skladu s politiko varovanja informacij, opravil pa je tudi letni pregled stanja informacijske varnosti, in ta je pokazal, da je potrebna sprememba pravilnika o postopkih za upravljanje varnostnih dogodkov.



Upravljanje tveganj izpada delovanja informacijskega sistema

SURS je v okviru smernic za upravljanje informacijsko komunikacijske tehnologije v letu 2014 vzpostavil sistem postopkovnega odločanja ob uvajanju novih informacijskih rešitev in programskih orodij skupaj s strategijo uvajanja odprtokodnih orodij. Smernice opisujejo ključne usmeritve za doseganje celovitega in učinkovitega razvoja, vzdrževanja in upravljanja informacijske in komunikacijske infrastrukture in tehnologije. Poleg arhitekture informacijskega sistema na SURS se nanašajo tudi na upravljanje in razvoj aplikativne in podatkovne arhitekture, na upravljanje in nadzor informacijsko-komunikacijske infrastrukture skupaj z upravljanjem tveganj izpada informacijskega sistema ter na zagotavljanje razpoložljivosti (ta je bila v letu 2014 99,3-odstotna) in varnosti sistemov IKT.

Razširitev vloge in aktivnosti Metodološkega sveta, ki deluje pri SURS

V letu 2014 se je Metodološki svet sestel štirikrat. Obravnaval je metodologijo 9 raziskovanj s področja kmetijstva, trga dela, življenjske ravni, izobraževanja in energetike. Metodološki svet podpira SURS pri prizadevanjih, da najde do poročevalskih enot prijaznejše načine zbiranja podatkov (z omogočanjem e-poročanja), in racionalizacijo zbiranja z uporabo administrativnih virov. V dveh obravnavanih raziskovanjih bo SURS predvidoma nadomestil neposredno zbiranje podatkov z uporabo administrativnih podatkov, v treh raziskovanjih je SURS spremenil način zbiranja podatkov z uvedbo e-poročanja, v enem pa je s kombinacije teren–telefon prešel na samo telefonski način zbiranja podatkov (brez terenskega zbiranja). Za nazadnje omenjeno raziskovanje priporoča razmislek o možnosti, da se uporabijo tudi administrativni viri in tudi spletna anketa; SURS bo to upošteval ob naslednji izvedbi. Metodološki svet še priporoča, da se ob spremenjenih načinih zbiranja podatkov prej ustrezno testirajo vprašalniki, izboljšajo navodila za izpolnjevanje, pazljivost pri komuniciranju glede prelomov v časovnih vrstah in izboljšanje metodoloških navodil. Seznanil se je z metodološkimi rešitvami, ki jih prinaša uvedba ESR 2010 v statistiko nacionalnih računov. Obravnaval in potrdil je predlog za ukinitve treh raziskovanj: statistike volitev, javnih socialnovarstvenih zavodov in politike trga dela. S tem je

SURS racionaliziral delo v državi, saj bodo uporabnikom podatki za vsa ta področja še vedno na voljo, vendar pri drugih institucijah (DVK, MDDSZ in ZRSZ).

Vzpostavitev in delo Metodološkega sveta na SURS so strokovni pregledniki v poročilu o skladnosti slovenskega statističnega sistema z načeli Kodeksa označili kot inovativno prakso.

Optimizacija in posodobitev postopkov za izvajanje anketiranja oseb in gospodinjstev

SURS je v letu 2014 začel prenavljati in optimizirati postopke, ki so potrebni za izvedbo anketiranja oseb in gospodinjstev. Na osnovi izkušenj, znanja in aktivnosti, pridobljenih z izvedbo poskusnega spletnega anketiranja oseb na SURS v raziskovanju Kariera in mobilnost doktorjev in doktoric znanosti (ŠOL-R-DR 2012), je SURS v letu 2014 vzpostavil projekt Spletno anketiranje oseb. Namen in cilji tega projekta so tesno povezani s prizadevanji za optimizacijo in posodobitev postopkov, potrebnih za izvedbo anketiranja oseb in gospodinjstev. Usmerjen je v razvoj postopkov, gradiv in prototipne informacijske rešitve, na podlagi katerih bo mogoče začeti zbirati podatke pri osebah in gospodinjstvih s spletnim anketiranjem. Tvorijo ga 4 medsebojno prepletene faze: 1. faza: opredelitev okolja, postopkov, navodil, vsebin in prototipne rešitve za izvedbo pilotnega raziskovanja AMP (testiranje) in kasnejšo uvedbo spletnega anketiranja oseb na SURS; 2. faza: izvedba pilotnega raziskovanja AMP s spletno in/oz. kombinirano metodo; 3. faza: vrednotenje (evalvacija) izvedbe pilotnega raziskovanja AMP; 4. faza: izdelava končnih rešitev. V letu 2014 sta bili v celoti končani prvi dve fazi ter deloma tretja.

Posodobitev obvestilnih pisem in zgibanek za raziskovanja oseb, gospodinjstev in kmetijskih gospodarstev

Glede na ugotovitev, da je treba SURS posodabljeni in krepiti njegovo prepoznavnost tudi s pomočjo gradiv za komuniciranje z anketiranci, in na osnovi razprave strokovnega posveta o kombiniranem načinu zbiranja podatkov v raziskovanjih oseb, gospodinjstev in kmetijskih gospodarstev je SURS začel postopno posodabljeni obvestilna pisma in zgibanke za raziskovanja, v katerih se zbirajo podatki, ki se nanašajo na osebe, gospodinjstva in kmetijska gospodarstva (APG in EU-SILC), in jih uvajati v prakso. Ustanovljena je bila presečna delovna skupina, ki skrbi, da se opravijo vse potrebne aktivnosti v povezavi s posodobitvijo zgibanek. Pripravljene so bile tudi standardne predloge in priporočila, ki naj jih nosilci raziskovanj upoštevajo ob pripravi obvestilnega pisma.



Uvajanje storitev eSTAT v še druga statistična raziskovanja

Usmerjevalna skupina za e-poročanje na SURS redno mesečno spremlja izvajanje e-poročanja in usmerja delo pri uvajanju e-poročanja v nadaljnja raziskovanja. V letu 2014 je SURS uspešno uvajal in izvajal e-poročanje za 17 statističnih raziskovanj. Poleg izpolnjevanja spletnih vprašalnikov prek sistema eSTAT je v ta sistem dodatno vgradil možnost za ročni zajem predpripravljene datoteke s podatki in s tem razširil možnost uvajanja e-poročanja v še več statističnih raziskovanj ter možnost e-poročanja za analitične enote, pri katerem poročevalska enota sporoča podatke o dogodkih (npr. o razvezah ipd.). Za omenjena nova načina e-poročanja so bila pripravljena uporabniška navodila, ki so na voljo na vstopni strani eSTAT za e-poročanje¹².



Uveden je bil nov način pridobivanja podatkov od poslovnih subjektov (računalniško podprto telefonsko anketiranje CATI) in bil uspešno povezan z e-poročanjem (mix-mode WEB-CATI). Enote, ki do določenega roka ne izpolnijo spletnega vprašalnika, SURS anketira po telefonu. Izpolnjevanje

¹² Glej: <http://www.stat.si/StatWeb/glavnavnavigacija/oddajanje-podatkov/podjetja/estat> (prevzeto 2. 3. 2015).

podatkov na tiskanih vprašalnikih v takem primeru ni več mogoče. Za tak kombinirani način pridobivanja podatkov je bilo treba na novo definirati postopke (organizacijske, tehnične in procesne).

Ob koncu leta 2014 je SURS s podjetjem DATALAB sklenil dogovor o razvoju tehnične rešitve, ki bo tudi podjetjem (poslovnim subjektom) omogočala avtomatsko pripravo podatkov za statistične potrebe in sporočanje zahtevanih podatkov za ta namen prek sistema eSTAT. Začela se je pripravljati ustrezna dopolnitev informacijske rešitve eSTAT, ki bo omogočala pošiljanje takih podatkov na SURS. Poslovni subjekti bodo tako manj obremenjeni s pripravo podatkov za izbrana raziskovanja SURS.

Komuniciranje s poslovnimi subjekti

SURS je zaradi uvajanja e-poročanja vnesel v komuniciranje s poslovnimi subjekti nove elemente standardnega načina obveščanja enot o raziskovanju. V letu 2014 je pripravil nabor standardiziranih različic predlog za komuniciranje s poslovnimi subjekti glede na način zbiranja podatkov pri njih. Razvil je tudi predlogo za shematski prikaz gradiv, ki služi kot podpora internim procesom SURS.

V letu 2014 je SURS posodobil dokument, v katerem se predvideva standardizacija vprašalnikov v tiskani obliki. Standardizirani so bili oblikovni elementi vprašalnika, standardni deli besedila na naslovni strani vprašalnika ter podatki, potrebni za vzpostavitev stika.

Od leta 2013 deluje na SURS Kontaktni center – enotna vstopna točka za poslovne subjekte. Ustanovljen je bil z namenom, da se poslovnim subjektom v zvezi s statističnimi vprašalniki poenostavi dostop do SURS-a in da se jim delno zmanjšajo stroški za telefonsko komuniciranje. Podatka o brezplačni telefonski številki in elektronskem naslovu sta navedena na vseh vprašalnikih in drugih gradivih za komuniciranje z opazovanimi in poročevalskimi enotami. Na isti brezplačni številki nudi SURS splošno in vsebinsko pomoč in tudi tehnično pomoč pri elektronskem sporočanju podatkov. Delo Kontaktnega centra je podprto z informacijsko rešitvijo eSTAT Help Desk.

Ob uvajanju e-poročanja za poslovne subjekte na SURS je pri nudenju tehnične pomoči uporabnikom te storitve pri 1. ravni tehnične podpore do julija 2014 s SURS izdatno sodeloval Enotni kontaktni center državne uprave (EKC)¹³ (na podlagi krovnega dogovora o prevzemu nudenja te pomoči, ki je bil sklenjen v letu 2012). Ker je s 1. 7. 2014 EKC zaradi pomanjkanja resursov prenehal delovati v dosedanji obliki, je bila na SURS oblikovana skupina za tehnično pomoč, ki od takrat nudi poslovnim subjektom pri e-poročanju učinkovito tehnično pomoč.

Optimizacija postopkov za izbor enot, ustreznih za statistično opazovanje

Pri poslovnih statistikah so se v letu 2014 nadaljevale aktivnosti za optimizacijo postopkov izbora enot v statistična raziskovanja. Pri pripravi splošnega vzorčnega okvira, ki služi kot glavni vir za vzorčne okvire posameznih raziskovanj, so se upoštevali podatki iz baze statističnega poslovnega registra (S_PRS) – upoštevani so bili demografski podatki, izboljšana je bila metodologija zaposlenih, spremenjena je bila metodologija fiktivnih enot. V okviru prizadevanj za razbremenitev poročevalskih enot je SURS pri nekaterih kmetijskih anketah prvič izvedel koordinirano vzorčenje. Pri pripravi vzorčnih okvirov za raziskovanja oseb in gospodinjstev je SURS postavil pravila, kako obravnavati naslove, kjer so posebne nastanitve (skupinska gospodinjstva, institucije,...).

Izpopolnjevanje organizacije postopka statistične obdelave podatkov

SURS je v okviru projekta Standardizacija statistične obdelave podatkov nadaljeval razvijanje posplošene programske rešitve za podporo izvajanju postopkov statistične obdelave podatkov (urejanje, tabelacija, statistična zaščita, izračun natančnosti). Razvil je novo, splošno, na metapodatke oprto aplikacijo in v letu 2014 urejal podatke s pomočjo te nove aplikacije za prva tri redna statistična raziskovanja. Avtomatizirani postopki statistične obdelave podatkov, ki jih podpira nova aplikacija,

¹³ Glej: <http://www.ekc.gov.si/> (prevzeto 24. 2. 2014).

bistveno racionalizirajo te postopke, saj ni treba več razvijati ustreznih programskih rešitev za vsako raziskovanje. Aplikacija omogoča tudi popolno ponovljivost ter sledljivost posameznih faz procesa, kar zagotovo povečuje preglednost in jasnost uporabljenih postopkov. SURS bo v prihodnjem letu vpeljal postopke statistične obdelave s pomočjo nove aplikacije v preostala statistična raziskovanja.

SURS spremlja razvoj tudi pri desezoniranju časovnih vrst podatkov

V letu 2014 je SURS zaključil prehod na program za desezoniranje časovnih vrst Demetra+. Kot član SAUG (Seasonal Adjustment User Group) je testiral nov program za desezoniranje časovnih vrst JDemetra+ (razvila ga je Narodna banka Belgije v sodelovanju z Eurostatom), opozoril na napake in predlagal izboljšave. Pregledal in komentiral je prenovljene smernice evropskega statističnega sistema za desezoniranje.

Dokumentacija raziskovanj za posodobitev in standardizacijo notranjih procesov

Skupina za dokumentacijo je konec leta 2013 pripravila vsebinski predlog dokumentnega sistema – STATDOK, v letu 2014 pa ga je dopolnila in uredila ter testirala na izbranih raziskovanjih. Pri testiranju so sodelovali vsebinski metodologi in skrbniki procesov. Na podlagi prejetih pripomb in številnih usklajevalnih sestankov je skupina za dokumentacijo pripravila končno verzijo dokumentarnega sistema – STATDOK. Pripravila je tudi tehnično okolje za nalaganje dokumentov in predlog nove organizacijske sheme za vodenje dokumentacije statističnih raziskovanj na SURS. V letu 2015 bo dokumentacija za nekatera raziskovanja pripravljena že po novem sistemu, skupina za dokumentacijo pa bo pripravila specifikacije za tehnično rešitev.

Projekt Hramba končnih mikropodatkov

Kot del projekta Hramba končnih mikropodatkov se pripravljata informacijska rešitev, ki naj bi zadostila zahtevam po trajnem hranjenju končnih mikropodatkov. Vzpostavil naj bi se sodoben, pregleden in varen sistem hrambe končnih mikropodatkov, ki nam bo čez poljubno število let omogočil, da bomo našli končne mikropodatke statističnih raziskovanj v obliki, ki bo omogočala raziskovalno analizo ali naše notranje delo z njimi.

V letu 2014 je bil na osnovi predhodno izdelanih procesno-tehničnih specifikacij izdelan osnutek pravil za hrambo končnih mikropodatkov in pripravljen predlog za informacijsko rešitev aplikacije. Nato smo začeli razvijati prototipno rešitev. Njen osnovni namen je bil preizkus in dodelava predlaganih konceptov in rešitev ter testiranje nekaterih tehničnih orodij. Med razvijanjem prototipa so se sprti razčiščevale odprte dileme in problemi in v največji možni meri tudi že vgrajevale tehnične rešitve. V drugem delu projekta bomo razvijali končno tehnično rešitev, pripravljali tehnično in uporabniško dokumentacijo ter postopno izobraževali in uvajali uporabnike.

1.3 Izvajanje dejavnosti državne statistike po načelu stroški/koristi

Izvajanje postopkov za zmanjšanje bremen poročevalskih enot

Iskanje ravnovesja med pridobivanjem kakovostnih podatkov na eni strani in zmanjševanjem obremenitev podjetij s statističnim poročanjem ter racionalnim izvajanjem statističnih raziskovanj na drugi strani je stalna usmeritev SURS. Da bi SURS lažje in celoviteje spremljal obremenitve poslovnih subjektov, se je v letu 2014 lotil projekta Merjenje in upravljanje obremenitev poslovnih subjektov. Omenjeni projekt je del strateških usmeritev SURS v zvezi z razbremenjevanjem poročevalskih enot, hkrati pa tudi ena od aktivnosti za doseganje in ohranjanje razumne obremenitve podjetij, cilja, ki je bil eden od sklepov 23. statističnega posvetovanja (z naslovom Statistika, partner podjetjem). Glavni cilj projekta je vzpostaviti postopke in informacijsko rešitev za merjenje obremenitev za poslovne subjekte, za posamezno raziskovanje in za SURS.

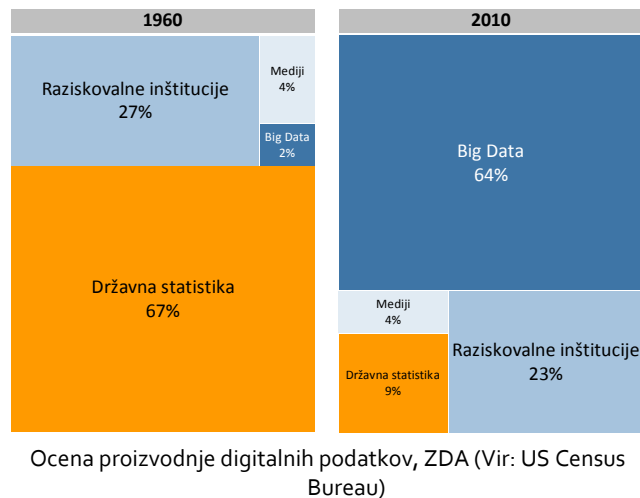
Stalno spremljanje okolja za zagotovitev novih (alternativnih) virov podatkov in tehnološka podpora uvajanju novih virov podatkov

SURS nadaljuje aktivnosti za pridobivanje podatkov iz administrativnih virov. Redno spremlja in dopolnjuje evidence o administrativnih in sekundarnih virih na intranetnem portalu Surs.net in evidence o sklenjenih dogovorih z upravljavci administrativnih virov (glej prilogo B: Dogovori in tehnični protokoli, ki jih je SURS sklenil v letu 2014).

SURS je začel v statistični proces vključevati nove vire podatkov (masivne podatke – Big Data) in metodologije za njihovo obdelavo. SURS na tem področju intenzivno sodeluje v mednarodnih delovnih skupinah (UNECE, Eurostat). Mednarodna delovna skupina UNECE je v letu 2014 vzpostavila okolje IT za shranjevanje in obdelavo masivnih podatkov, opravila je številne eksperimente z različnimi viri podatkov ter pripravila smernice za oceno kakovosti statistične obdelave podatkov, postopkov, potrebnih za vzpostavljanje partnerstva z vsemi deležniki, in postopkov, potrebnih za varno ravnanje s podatki. SURS je kot del te skupine testiral različna orodja za spletno strganje podatkov o prostih delovnih mestih ter metodologijo statistične obdelave teh podatkov. Kot del Eurostatove delovne skupine pa je skupina pripravila seznam morebitnih pilotnih projektov in časovnico izvajanja aktivnosti pri delu z masivnimi podatki v naslednjih letih. SURS sodeluje v delovni skupini zelo aktivno, predvsem pri preučevanju možnosti za uporabo podatkov o mobilni telefoniji.

V okviru projekta *Merging statistics and geospatial information 2014/2015* je SURS v letu 2014 začel razvijati in vzpostavljati testno infrastrukturo za prevzem podatkov operaterjev mobilne telefonije v statistični proces in metodologijo za obdelavo teh podatkov.

Na področju razvoja izvornih mobilnih aplikacij je SURS pripravil uporabniške zahteve in tehnično dokumentacijo za izdelavo mobilne aplikacije za zbiranje cen in zalednega sistema za upravljanje, ki se bosta razvila v okviru projekta Modernizacija statistike cen. Pripravil je tehnične rešitve za prevzem in obdelavo skeniranih cen izdelkov v večjih trgovskih verigah ter vsebinska in tehnološka izhodišča za spletno strganje podatkov o cenah izdelkov, ki so prosto dostopne na spletnih portalih.



Projektni način dela

SURS uporablja projektni način dela, ko uvaja nove postopke in načine dela na infrastrukturnih področjih ali ob večjih revizijah raziskovanj in izvedbah zahtevnejših raziskovanj z daljšo periodiko izvajanja. Izvajanje projektov poteka skladno s pravilnikom o projektni organizaciji in metodi dela na SURS-u.

V letu 2014 je SURS vzpostavil štiri nove večletne projekte: ureditev ravnanja z osebnimi podatki, spletno anketiranje oseb, merjenje in upravljanje obremenitev poslovnih subjektov in modernizacija statistike cen. Obenem potekajo na SURS-u še naslednji projekti: postavitve in vzdrževanje večnamenskega statističnega poslovnega registra S_PRS, standardizacija procesov statističnega urejanja in vstavljanja podatkov, prenova spletne strani SURS-a, vzpostavitev celovitega sistema za izkazovanje geostatistik na SURS ter hramba končnih mikropodatkov.

Nenehno spremljanje učinkovitosti porabe finančnih virov

Vse leto 2014 sta Ministrstvo za finance in Vlada RS postavljala omejitve pri porabi sredstev, zato je SURS nenehno spremljal porabo sredstev in vodil takšno politiko, da so bile kljub temu izpeljane vse naloge, ki so bile predvidene v letu 2014.

SURS je neposredni proračunski porabnik. V letu 2014 je porabil 11.731.117 EUR ali 3 % manj kot v letu 2013. Pretežni del, 11.303.229 EUR, je bil financiran iz slovenskega proračuna, 421.731 EUR je bilo iz evropskih sredstev, 6.157 EUR pa iz lastne dejavnosti, odškodnin in kupnin.

Tudi v letu 2014 si je SURS še naprej prizadeval pridobiti čim več sredstev z razpisi, ki jih je objavljala Eurostat. Poleg tekočih pogodb je bilo v letu 2014 podpisanih 14 novih grantov, ki vsebujejo 24 raziskovanj.

SURS je v letu 2014 pilotno ocenil stroške posameznih raziskovanj, ki so se izvajala v letu 2013. Nalogo, ki je bila opredeljena tudi v priporočilih za izboljšave v okviru strokovnega pregleda, bo SURS nadaljeval v letu 2015: prenovil bo šifrante (stroškovnih nosilcev in aktivnosti), po katerih zaposleni na SURS dnevno beležijo opravljene delovne ure.

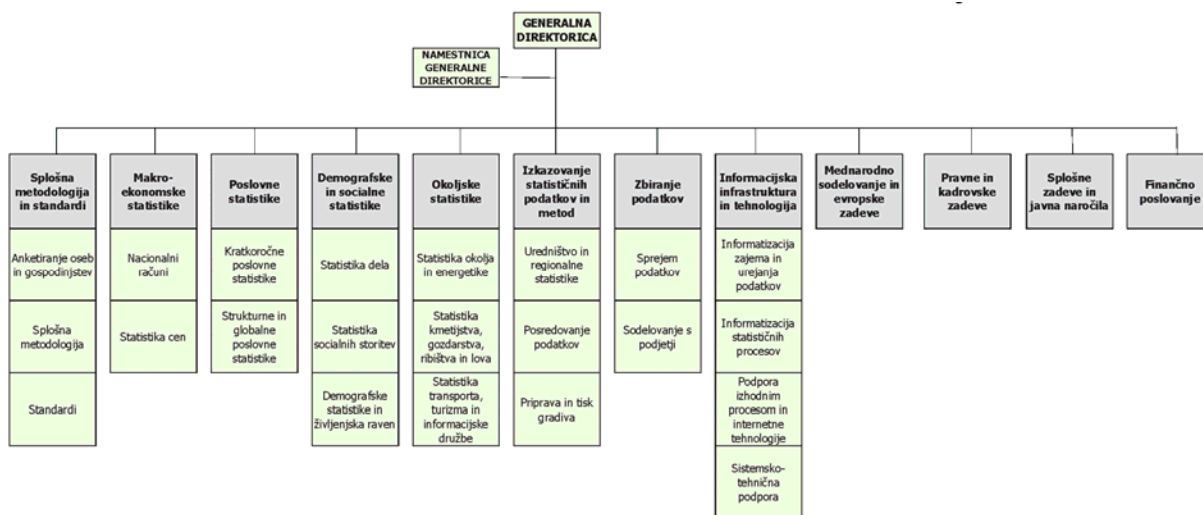
Četrtna poročila o delu – mehanizem za spremljanje porabljenih sredstev in merjenje uspešnosti poslovanja SURS

SURS je tudi v letu 2014 pripravljala četrtna poročila o poslovanju SURS in jih dopolnjeval z dodatnimi informacijami in prikazi, ki se navezujejo na delo urada. Poročila vsebujejo podatke o kadrovske zadevah, izobraževanjih, mednarodnem sodelovanju, zbiranju podatkov, analizi neodgovora, porabi delovnih ur, komuniciranju z javnostmi ter podatke o finančnem stanju.

Konec leta 2014 na SURS zaposlenih 323 javnih uslužbencev

SURS je organiziran v osem sektorjev in štiri službe. Tudi v letu 2014 je dosledno izvajal kadrovske politiko v skladu s sprejetimi sklepi Vlade RS, veljavno zakonodajo in v okviru svojih finančnih možnosti. Z zaposlenimi, ki so izpolnili pogoje za starostno upokožitev, ni sklepal dogovorov o nadaljevanju delovnega razmerja, ampak je pravočasno poskrbel za prenos znanj in razporeditev nalog med preostale zaposlene. V letu 2014 je na SURS prenehala delovno razmerje 13 javnim uslužbencem. Na dan 31. 12. 2014 je bilo na SURS zaposlenih 306 javnih uslužbencev za nedoločen čas in 17 uslužbencev za določen čas – za čas trajanja projekta in nadomeščanje uslužbenk v času materinskega oziroma starševskega dopusta. Glede na sprejeti Skupni kadrovske načrt organov državne uprave, ki SURS-u dovoljuje, da konec leta 2014 zaposluje 315 javnih uslužbencev, je to 9 zaposlitev manj od dovoljenega števila zaposlenih. Število zaposlenih se je znižalo zaradi upokoževanja javnih uslužbencev ter omejitev zaposlovanja javnih uslužbencev. Zaradi odhoda nekaterih javnih uslužbencev je SURS spremenil notranjo organizacijo in sistemizacijo, pregledal in dodatno racionaliziral procese ter naloge

prerazporedil med preostale zaposlene. Kljub skrajni racionalizaciji pa je SURS za nemoteno, zakonito, pravočasno in učinkovito poslovanje in doseganje zastavljenih ciljev (za redno izvajanje zakonsko določenih nalog) potreboval 7 nadomestnih zaposlitev, za katere je tudi zaprosil za soglasje Vlade RS.



Organizacijska struktura SURS, 31. 12. 2014

Dobro usposobljeni in motivirani zaposleni so ključni za kakovostno izvajanje dejavnosti

SURS se zaveda, da je za kvalitetno izvajanje dejavnosti treba zagotoviti dobro usposobljen kader, zato je tudi v letu 2014 skrbel, da so zaposleni pridobivali ustrezna znanja z internim izobraževanjem. Pripravil je Program internih izobraževanj in določil, katera izobraževanja so obvezna za vse zaposlene na SURS in katera za posamezne ciljne skupine zaposlenih ter v kolikšnem času bodo morali vsi pridobiti ustrezna znanja in veščine. Pri tem je upošteval tiste veščine zaposlenih, ki so nujno potrebne za nadaljnje uspešno delo SURS (komunikacija, računalniška znanja, statistične metode idr.).

V želji, da bi še izboljšal načrtovanje izobraževanj in usposabljanj ter spodbudil skrb za lasten razvoj zaposlenih, je SURS v letu 2014 začel postopno uvajati model kompetenc in opravil prve pogovore o prepoznavanju in vrednotenju kompetenc. Pridobljeni podatki bodo podlaga za usmerjeno načrtovanje izobraževanj ter za spremljanje razvoja (kariernih poti) sodelavcev.

SURS se je tudi v letu 2014 aktivno vključeval v nacionalne in mednarodne projekte ter sodeloval v ESS in mednarodnem okolju. Vključevanje uslužbencev v projekte in mednarodno okolje se je izvajalo načrtno, in sicer z dvojnimi cilji: kot priložnost, da uslužbenci in s tem SURS pridobijo nova znanja in izkušnje, in kot motivacija za najboljše in najuspešnejše uslužbence in njihov osebni razvoj.

Utrip statistike – strokovno posvetovanje, namenjeno vsem zaposlenim na SURS

V letu 2014 je SURS prvič organiziral Utrip statistike, interno strokovno posvetovanje, namenjeno zaposlenim na SURS, da se seznanijo z delom, novostmi in napredkom ter dobijo priložnost za dinamično izmenjavo izkušenj in pogledov na statistiko. Pripravljalo naj bi se dvakrat letno.



Na prvem Utripu statistike 16. aprila 2014 so bile predstavljene štiri teme:

STAGE – statistika in geografija, uvedba revizije Evropskega sistema računov, uvajanje e-poročanja in projekt SOP – razvoj splošne aplikacije za izvajanje postopkov statistične obdelave podatkov.

Drugi Utrip statistike je bil 6. novembra 2014, udeležilo pa se ga je nekaj več zaposlenih kot prvič (186). Tokrat so spoznali Kodeks ravnanja evropske statistike in izvedeli, kako uspešno izvesti raziskovanje s pomočjo e-poročanja in kakšna bo v novi preobleki videti nova spletna stran SURS.

Posvetovanje Utrip statistike je bilo med zaposlenimi na SURS zelo dobro sprejeto, kar kažejo tudi rezultati ankete o zadovoljstvu z dogodkom (skupna povprečna ocena je bila 4,4).



Sodelujoči na prvem in drugem Utripu statistike

2 Dosežki državne statistike v letu 2014 po vsebinskih področjih

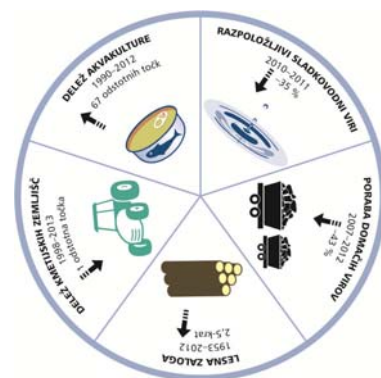
V tem poglavju so predstavljeni dosežki državne statistike v letu 2014 po posameznih statističnih področjih. V prikazu sledimo strukturi, določeni v Srednjeročnem programu statističnih raziskovanj 2013–2017.

2.1 Kazalniki

V letu 2014 pilotna objava kazalnikov zelene rasti in objava kazalnikov blaginje za Slovenijo

V letu 2014 je SURS izdal publikacijo z naslovom Kazalniki zelene rasti (zbirka Brošure)¹⁴ in v njej prvič poskusno prikazal kazalnike zelene rasti za Slovenijo. Teh kazalnikov je 19, razvrščeni pa so v štiri tematska področja. V prihodnje jih bo SURS redno osveževal in dopolnjeval, objavljeni bodo tudi na podatkovnem portalu SI-STAT. Obenem je SURS osvežil tudi kazalnike trajnostnega razvoja za Slovenijo in jih, kjer je bilo mogoče, prikazal tudi na ravni statističnih regij.

V letu 2014 je SURS v sodelovanju z UMAR, NIJZ in ARSO izbral in pripravil kazalnike blaginje za Slovenijo in jih objavili na posebni spletni strani.¹⁵



Kazalniki temeljnih naravnih dobrin¹⁴

Kazalniki zdravja in zdravstvenega varstva

Nabor kazalnikov zdravja in zdravstvenega varstva je obsežen; gre za kazalnike, ki so jih strokovne skupine razvijale v okviru različnih projektov EU; za zdaj je natančno definiranih 88. NIJZ je v letu 2014 nadaljeval delo, začeto v letu 2013, ko je pripravil definicije teh kazalnikov v slovenskem jeziku. Del kazalnikov je objavil na podatkovnem portalu NIJZ¹⁶, veliko teh kazalnikov pa je na voljo tudi na ravni statističnih regij.



Standardizirana stopnja umrljivosti zaradi možganske kapi je v Sloveniji od 2003 do 2013 upadla z 79 na 52 umrlih na 100.000 prebivalcev. Standardizirana stopnja umrljivosti zaradi možganske kapi je najvišja v pomurski regiji (86 umrlih na 100.000 prebivalcev), najnižja pa v obalno-kraški regiji (39 umrlih na 100.000 prebivalcev).¹⁶

V letu 2014 je NIJZ še naprej sodeloval pri skupnih ukrepih z vodilnimi evropskimi raziskovalci (Joint Action) EuroHex – Advanced Research on European Health Expectancies, s katerimi skupaj pripravljata letna poročila za Slovenijo¹⁷.

¹⁴ Glej Kazalniki zelene rasti, julij 2014, zbirka Brošure. Dostopno na: http://www.stat.si/doc/pub/Kazalniki_zelene_rasti.pdf (prevzeto 18. 2. 2015).

¹⁵ Glej: <http://www.kazalniki-blaginje.gov.si/> (prevzeto 18. 2. 2015).

¹⁶ Glej: <https://podatki.nijz.si/pxweb/sl/NIJZ%20podatkovni%20portal/> (prevzeto 18. 2. 2015).

¹⁷ Poročila so objavljena na www.eurohex.eu in na spletni strani NIJZ <http://www.nijz.si/> (prevzeto 18. 2. 2015).

Ekonomsko upravljanje

Ministrstvo za finance, Banka Slovenije in SURS so na področju ekonomskega upravljanja sodelovali pri pripravi poročila o primanjkljaju in dolgu države, ki je bilo objavljeno tudi na spletnih straneh MF¹⁸ in SURS.

Kazalniki globalizacije – trije vsebinski sklopi

V letu 2014 je SURS predstavil kazalnike globalizacije, in sicer tri vsebinske sklope teh kazalnikov. Prva dva sklopa sta vsebovala kazalnike, ki osvetljujejo aktivnosti mednarodne menjave blaga in storitev ter mednarodnih neposrednih naložb, tretji sklop pa podatke o tujih podjetjih.¹⁹

Za register skupin podjetij (RSP) je SURS pripravil posebno elektronsko objavo²⁰ in prvič objavil tudi nekoliko širši nabor časovnih vrst podatkov 2008–2012 na podatkovnem portalu SI-STAT. Nadaljeval je razvojno delo pri vzpostavitvi Evropskega registra skupin (t. i. Euro Group Register – EGR 2.0) in v RSP uvedel dodeljevanje evropskega enoličnega identifikatorja za pravne enote (aplikacije EGR IS oz. EGR Identification Service).



V letu 2012 je bilo 7.223 vseh skupin podjetij, kar je za 45 % več kot v letu 2008.²⁰

2.2 Sistemi računov

2.2.1 Ekonomski in socialni razvoj

Nacionalni računi v skladu z Evropskim sistemom računov 2010

Uvajanje nove evropske zakonodaje s področja nacionalnega računovodstva (ESR 2010) se je v letu 2014 uspešno zaključilo. Avgusta 2014 je SURS prvič objavil podatke o letnem in četrtnem BDP in zaposlenosti v skladu z ESR 2010. Podatki so bili revidirani za celotno obdobje od leta 1995.

Ob metodološki reviziji so bili opravljeni še nekateri drugi manjši revizijski koraki, postopki redne letne revizije ter prilagoditve v skladu z zahtevami Odbora za bruto nacionalni dohodek, predvsem revizija potrošnje stalnega kapitala ter revizija posredno merjenih storitev finančnega posredništva. Vrednost BDP se je zaradi celotne revizije povečala povprečno za 1,8 %, od tega za 1,7 odstotne točke zaradi revizije ESR, drugo pa zaradi drugih revizijskih korakov.

V skladu s programom pošiljanja podatkov Eurostatu so bili objavljeni revidirani podatki tudi na drugih področjih nacionalnih računov, in sicer računi države, letni in četrtni nefinančni sektorski računi, tabele ponudbe in porabe ter input-output tabele, izdatki sektorja država po namenih (COFOG), nefinančna sredstva in regionalni računi.

¹⁸ Glej: http://www.mf.gov.si/si/delovna_podrocja/javne_finance/tekoca_gibanja_v_javnih_financah/porocilo_o_primanjkljaju_in_dolgu_sektorja_drzave/ (prevzeto 27. 1. 2015).

¹⁹ Glej Kazalniki globalizacije, Slovenija, 2013, 18. december 2014, Prva objava. Dostopno na: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=6707 (prevzeto 24. 2. 2015).

²⁰ Glej Skupine podjetij, Slovenija, 2012 – končni podatki, 29. september 2014, Elektronska objava. Dostopno na: <http://www.stat.si/StatWeb/glavnavnavigacija/podatki/prikazistaronovico?IdNovice=6519> (prevzeto 21.1.2015).

Razvojno delo na področju nacionalnih računov

V marcu 2014 je SURS v sodelovanju z OECD in Eurostatom objavil rezultate projekta, katerega tema je bilo merjenje ekonomsko-socialne neenakosti gospodinjstev v nacionalnih računih za leto 2008. Ker je področje zelo zanimivo, se delo nadaljuje kot del novega mednarodnega projekta; novi izračuni se bodo nanašali na leto 2012, kar bo omogočilo primerjavo ekonomsko-socialne neenakosti gospodinjstev v času gospodarske krize s tisto iz časa pred začetkom krize.



Dohodek najrevnejših gospodinjstev v Sloveniji je bil od povprečnega v državi v letu 2008 za 50 % nižji, dohodek najbogatejših gospodinjstev pa za 70 % višji.²¹

SURS je končal delo pri projektu za vrednotenje zemljišč. Metode in viri podatkov za izračun ter preliminarne ocene po glavnih skupinah zemljišč in po lastništvu so bili predstavljeni na seji Sossveta za statistiko nepremičnin. Razvojno delo na tem področju se bo tako na SURS kot tudi na evropski ravni nadaljevalo tudi v naslednjih letih.

Statistika finančnih računov

V letu 2014 je Banka Slovenije (BS) uspešno sestavila četrletne in letne finančne račune in vse podatke posredovala uradnim in drugim zainteresiranim prejemnikom. Osrednja statistična publikacija BS je spletna izdaja mesečnega Biltena²²; vsebuje podatke iz statistik finančnih institucij, ekonomskih odnosov s tujino ter statistike finančnih računov v lastni produkciji in tudi osnovne ekonomske statistike SURS in MF. Publikacija Finančni računi Slovenije 2008–2013²³ vsebuje analizo podatkov finančnih računov po posameznih sektorjih s primerjavo podatkov z evroobmočjem, nekonsolidirane in konsolidirane zbirne tabele finančnih računov, nekonsolidirane tabele finančnih računov po nasprotnih sektorjih in metodologijo sestave finančnih računov.

Statistika finančnih posrednikov

V letu 2014 je bila uspešno izvedena obsežna produkcija monetarnih in finančnih statistik na mesečni, četrletni in letni ravni na podlagi predpisanih metodoloških zahtev Evropske centralne banke (ECB) ter lastnih potreb BS. Gre za podatke iz bilanc stanja in obrestnih mer monetarnih finančnih institucij (MFI) in tudi vrednostnih papirjev, plačilnih sistemov, strukturnih podatkov bančnega sistema in nedenarnih finančnih posrednikov.

Metodološke spremembe sektorjev v skladu z ESR 2010 so bile v poročilih kreditnih institucij, investicijskih skladov in lizinskih družb uvedene že v letu 2014, medtem ko so bile druge metodološke spremembe vključno z zahtevami ECB pripravljene za uvedbo v letu 2015.

Na podlagi uredbe ECB/2013/43 o statistiki plačil se je v letu 2014 začelo zbiranje harmoniziranih in podrobnejših podatkov v zvezi uvedenim Enotnim območjem plačil v evrih (SEPA).

Banka Slovenije je v letu 2014 v skladu s projektom ESCB za zagotovitev podrobnih kreditnih podatkov v evroobmočju nadaljevala aktivnosti za uvedbo enotnega kreditnega registra. Ta naj bi zagotavljal podatke za več namenov, pri čemer je še posebno pomembna vzpostavitev dobre podlage za pregled nad kreditnim tveganjem v slovenskem finančnem sistemu.

²¹ Glej: Merjenje ekonomsko-socialne neenakosti gospodinjstev v nacionalnih računih, 3. 3. 2014, Posebna objava. Dostopno na: <http://www.stat.si/StatWeb/glavnavigacija/podatki/prikazistaronovico?ldNovice=6078> (prevzeto 21. 1. 2015).

²² Glej: <http://www.bsi.si/iskalniki/bilteni.asp?Mapald=229> (prevzeto 18. 2. 2015).

²³ Glej: <http://www.bsi.si/library/includes/datoteka.asp?Datotekald=5822> (prevzeto 18. 2. 2015).

V zvezi s poročanjem zavarovalnic je ECB v decembru 2014 objavila uredbo, po kateri bo treba zagotoviti zahtevane podatke v letu 2016.

Register institucij in podatkovna baza sredstev evroobmočja, dostopna vsem članicam Evropskega sistema centralnih bank (ESCB), sta bila v letu 2014 razširjena z dodatnimi časovnimi vrstami in naborom podatkov, z namenom podpore enotnega nadzornega mehanizma.

Statistika ekonomskih odnosov s tujino

V letu 2014 je BS opravila preračun statistike plačilne bilance, stanja mednarodnih naložb ter zunanjega dolga po metodologiji šeste izdaje plačilnobilančnega priročnika (BPM6) MDS in ESR 2010.

V maju 2014 je bil v dogovoru z Združenjem bank Slovenije uveden nov način poročanja o plačilnem prometu s tujino. Ker ta temelji na podatkih, ki obstajajo v plačilnih nalogih, je bilo skladno z Uredbo (ES) št. 924/2009 mogoče ohraniti kot dragocen vir podatkov nabor transakcij s tujino ne glede na velikost zneska.

Pri reviziji podatkov o plačilni bilanci in stanju mednarodnih naložb in zunanjega dolga je bil opravljen ponovni izračun časovnih vrst podatkov od vključno leta 1994 dalje po metodologiji BPM6 in ESR 2010. V novem priročniku je večji poudarek na statistiki stanja mednarodnih naložb, ki ima pomembno vlogo pri analizi ranljivosti posamezne države.

V BPM6 se tekoči račun plačilne bilance deli na štiri postavke: blago, storitve, primarni dohodek in sekundarni dohodek. Primarni dohodek je po nazivu in večinoma tudi po vsebini zamenjal postavko dohodki od dela in kapitala iz BPM5, sekundarni dohodek pa je nadomestil postavko tekoči transferji.

Pri ocenjevanju izvoza in uvoza storitev potovanj s tujino so čedalje večji izziv manjkajoči podatki. V letu 2014 npr. ni bilo na voljo podatkov o mejnih prehodih zaradi zapletov v zvezi z javnimi razpisi in nevdrževanjem števecv prometa.

V oktobru 2014 je izšla letna publikacija Neposredne naložbe 2013²⁴ s podrobnimi podatki o izvoru tujih neposrednih naložb v Sloveniji in njihovi vključenosti v slovenski gospodarski prostor. Publikacija vsebuje tudi podatke in kratko analizo slovenskih neposrednih naložb v tujini ter podatke o poslovanju podjetij v tujini, v katerih imajo slovenski vlagatelji neposredni ali posredni kontrolni delež (Foreign Affiliates Statistics, FATS).

Bilance javnega financiranja

V letu 2014 je na Ministrstvu za finance (MF) potekala redna produkcija podatkov iz javnofinančne statistike: prve objave mesečnih podatkov o realizaciji bilance prihodkov in odhodkov, računa finančnih terjatev in naložb, računa financiranja ter stanja dolga državnega proračuna. Na letni ravni se je nadaljevalo sporočanje prvih objav podatkov o konsolidirani bilanci državnega proračuna, proračunov občin, ZPIZ in ZZZS. Na spletnih straneh MF so na voljo tudi letni podatki za občinske proračune skupaj in za vsako občino posamezno po ekonomski klasifikaciji, programski klasifikaciji ter po funkcionalnih dejavnostih.

MF je na svojih spletnih straneh redno izdajalo Bilten javnih financ²⁵ v slovenski in angleški različici; tam so na voljo tudi časovne vrste podatkov od 1992 dalje. Podatki so bili objavljeni v načrtovanih rokih, skladno s standardi Mednarodnega denarnega sklada o izkazovanju podatkov.

²⁴ Glej: <http://www.bsi.si/library/includes/datoteka.asp?Datotekald=6051> (prevzeto 18. 2. 2015).

²⁵ Glej: http://www.mf.gov.si/si/delovna_podrocja/javne_finance/tekoca_gibanja_v_javnih_financah/bilten_javnih_financ/ (prevzeto 27. 1. 2015).

2.2.2 Okoljska trajnost

Vzpostavitev okvira za razvoj računov izdatkov za upravljanje naravnih virov

SURS je v letu 2014 nadaljeval razvoj prvih treh modulov okoljsko-ekonomskih računov: računov emisij v zrak, računov snovnih tokov in davkov v zvezi z varstvom okolja. Pri računih snovnih tokov so bili podatki o uvozu in izvozu snovi prvič preračunani za EU28 (prejšnji so bili prikazani na ravni EU27) in zaradi medsebojne primerljivosti tudi za nazaj do leta 2000. SURS je nadaljeval razvojno delo pri dveh novih modulih: pri računih izdatkov za varstvo okolja (EPEA) in računih okoljskega blaga in storitev (EGSS); pri drugem so bili dodani podatki o zaposlenih v tem sektorju – zelena delovna mesta.



V letu 2012 je bilo v Sloveniji, v proračun RS, plačanih za približno 1.348 milijonov EUR okoljskih davkov ali za 7,6 % več kot v letu 2011. Največji delež okoljskih davkov je bil pobran z davki na energijo, 81,2 %; z davki na promet je bilo pobranih 10,7 %, z davki na onesnaževanje in z davki na rabo naravnih virov pa skupaj 8,1 % okoljskih davkov.²⁶

SURS je začel vzpostavljati tudi okvir za razvoj računov izdatkov za upravljanje naravnih virov (ReMEA). Računi izdatkov upravljanja naravnih virov zajemajo različna področja okolja, v pilotnem projektu se je SURS osredotočil predvsem na področje upravljanja voda. S tem je bil vzpostavljen nacionalni metodološki okvir, ki bo v prihodnje služil pri razvoju teh računov tudi za druga področja upravljanja naravnih virov.

Sprememba Uredbe o okoljsko-ekonomskih računih prinesla tri nove obvezne module

V letu 2014 je bila sprejeta sprememba Uredbe o okoljsko-ekonomskih računih, ki je predpisala tri nove module okoljsko-ekonomskih računov: račune izdatkov za varstvo okolja (EPEA), račune sektorja okoljskega blaga in storitev (EGSS) in račune fizičnega pretoka energije (PEFA). Prvo obvezno sporočanje podatkov je predvideno v letu 2017. Ker se SURS stalno ukvarja z razvojnim delom, so računi izdatkov za varstvo okolja že razviti, delo za preostali področji pa še poteka.

Uporaba administrativnih virov na področju računov za gozdove

V letu 2014 se je nadaljeval tudi razvoj Sistema integriranih okoljsko-ekonomskih računov za gozdove, ki dajejo širok vpogled v razpoložljivost in rabo gozdov ter lesnih proizvodov. Na osnovi novega administrativnega vira podatkov (Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov) je bila v okviru ekonomskega dela revidirana metodologija spremljanja vrednosti gozdarskih storitev. Identificirani in pridobljeni pa so bili tudi administrativni viri podatkov (Gozdarski inštitut Slovenije in Zavod za gozdove Slovenije), s pomočjo katerih je bila naknadno usklajena metodologija za pripravo novih tabel (gozdne bilance, poškodovanost gozdov in bilanca ogljika za lesno biomaso).



Vrednost proizvodnje gozdarske dejavnosti je leta 2013 dosegla 383 mio. EUR, oz. 5 % več kot v letu 2012. V skupni vrednosti gozdarskih proizvodov je najvišji delež, tj. 48 %, v letu 2013 prispeval stoječi les.²⁷

²⁶ Glej Davki v zvezi z varstvom okolja, Slovenija, 2012 – končni podatki, 26. september 2014, Prva objava. Dostopno na: <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/podatki/prikazistaronovico?ldNovice=6530> (prevzeto 23. 3. 2015).

²⁷ Glej Ekonomski računi za gozdarstvo, Slovenija, 2013 – končni podatki, 1. oktober 2014, Prva objava. Dostopno na: <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/podatki/prikazistaronovico?ldNovice=6544> (prevzeto 23. 3. 2015).

Medinstitucionalno sodelovanje pri ekonomskih računih za kmetijstvo

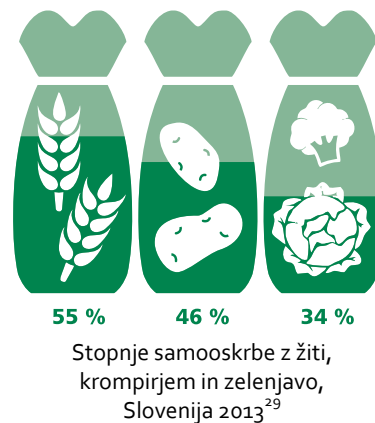
Medinstitucionalno sodelovanje z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je potekalo v komisiji knjigovodstva na kmetijah (FADN) in na sestankih Nadzornega odbora za razvoj podeželja. SURS je sodeloval tudi na metodološkem področju, in sicer pri dohodku kmečkih gospodinjstev in katastrskem dohodku. Znanje in izkušnje s področja agromonetarnih statistik je v obliki tehnične pomoči posređoval tudi državam kandidatkam za vstop v EU.

Prestavitev podatkov o hrani v publikaciji Nekaj ščepcev podatkov o hrani

V letu 2014 je SURS v sodelovanju z Ministrstvom za okolje in prostor ter Kmetijskim inštitutom ponovno objavil koledarske in tržne bilance proizvodnje in potrošnje kmetijskih proizvodov. Objavljene so bile bilance mesa, jajc, žit, krompirja, zelenjave, riža, sladkorja in vina.

Ob svetovnem dnevu hrane 2014, katerega tema v letu 2014 je bilo zagotavljanje trajnostne preskrbe s hrano, ki bi bila v zadostnih količinah fizično in ekonomsko dostopna vsem ljudem, je SURS pripravil posebno objavo.²⁸

V letu 2014 pa je SURS izdal tudi tematsko publikacijo o hrani z naslovom Nekaj ščepcev podatkov o hrani²⁹ (zbirka Brošure); ta vsebuje podatke in kratke komentarje ter grafične prikaze, ki pripovedujejo o pomenu hrane, o samooskrbi, o izvoru potrošene hrane, o prehranjevalnih in nakupovalnih navadah, o ekonomski dosegljivosti hrane in o našem odnosu do nje.



2.3 Osnovne statistike

2.3.1 Poslovno področje

Strukturne poslovne statistike in hitrorastoča podjetja

SURS je v letu 2014 v okviru razvoja strukturne statistike podjetij pripravil izračun za spremenljivki število zaposlenih v ekvivalentu polnega delovnega časa in število opravljenih ur. Objavil je podatke o regionalni demografiji podjetij za obdobje 2008–2010. Zaradi sprejetja nove uredbe je bila vpeljana nekoliko spremenjena metodologija zbiranja podatkov o hitrorastočih podjetjih. Ta je prinesla spremembe v zajemu dejavnosti in naboru spremenljivk ter obveznost zbiranja podatkov o demografiji podjetij z vsaj eno zaposleno osebo (te podatke je SURS zbiral prostovoljno že pred uvedbo omenjene uredbe).



Število hitrorastočih in srednjerastočih podjetij (po številu zaposlenih oseb) je v 2012 prenehalo upadati; vseh skupaj jih je bilo 1.254³⁰.

²⁸ Glej Dan slovenske hrane, 19. november 2014, Posebna objava. Dostopno na:

<http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/podatki/prikazistaronovico?ldNovice=6652> (prevzeto 23. 3. 2015).

²⁹ Glej Nekaj ščepcev o hrani, 2014, zbirka Brošure. Dostopno na: <http://www.stat.si/doc/pub/15-BR-277-14.01.pdf> (prevzeto 18. 2. 2015).

³⁰ Glej Hitrorastoča podjetja, Slovenija, 2010 – 2012 – končni podatki, 23. april 2014, Prva objava. Dostopno na: <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/podatki/prikazistaronovico?ldNovice=6166> (prevzeto 23. 3. 2015).

Posebne objave in več podatkov o kratkoročnih poslovnih statistikah

SURS je v letu 2014 nadgradil četrletne kazalnike poslovanja podjetij in razširjen nabor kazalnikov pripravil tudi za nazaj (od 1. četrletja 2011 dalje). Po novem je na voljo 11 različnih kazalnikov o četrletnem poslovanju podjetij. Za četrletno raziskovanje o poslovanju podjetij je bila na željo številnih poročevalskih enot pripravljena tudi angleška različica vprašalnika.

Za krepitev prepoznavnosti in iz vsesplošne potrebe po določenih statističnih podatkih so bile pripravljene tri posebne objave z naslovi: Kako pomembna je vloga majhnih in srednje velikih podjetij v Sloveniji?³¹, Trgovina v primežu gospodarske krize³² in Se je kriza v gradbeništvu že končala?³³. Stanje v industriji pa je bilo predstavljeno na marčevski novinarski konferenci. Podatki, objavljeni v posebnih objavah, so bili uporabljeni za novinarske namene in tudi za splošno predstavitev stanja v dejavnosti trgovina v okviru 8. strateške konference o trgovini.

Vpeljava novosti in standardizacije procesov

Pri kratkoročnih poslovnih statistikah je SURS nadaljeval uvajanje novih, sodobnih načinov zbiranja podatkov. V prvi polovici leta je bilo elektronsko sporočanje podatkov vpeljano v raziskovanja s področja trgovine in storitev ter poslovnih tendenc, in sicer v kombinaciji s telefonskim anketiranjem. Vse omenjene spremembe so časovno in stroškovno razbremenile poročevalske enote.

Pri poslovnih tendencah je SURS racionaliziral proces zbiranja in obdelave podatkov tudi s tem, da je oblikoval en skupen vprašalnik za vsa štiri področja poslovnih tendenc; ta sprememba je bila pri poslovnih tendencah pomemben procesni mejnik. Uspešen prehod na e-poročanje pri poslovnih tendencah je bil predstavljen v prispevku z naslovom Online surveys for Business tendency in Slovenia³⁴ na mednarodni konferenci v Bruslju.



Vrednost kazalnika zaupanja potrošnikov se je v septembru 2014 na mesečni ravni zvišala za 6 odstotnih točk in tako dosegla najvišji raven po septembru 2008.³⁵

V začetku leta 2014 je bila v raziskovanja s področja trgovine, storitev ter gradbeništvu vpeljana sistematična obdelava podatkov, ki na standardiziran način ureja vhodne ter izračunava manjkajoče podatke.

Pri statistiki gradbeništvu se je nadaljevalo sodelovanje pri projektu PIS (Prostorski informacijski sistem). Eden od ciljev omenjenega projekta je vzpostavitev informacijskega sistema, ki bo služil kot administrativni vir za spremljanje statistike gradbenih dovoljenj.

Mednarodne aktivnosti pri poslovnih statistikah

Pri statistiki trgovine in storitev je bila podpisana mednarodna pogodba Razvoj indeksa storitvenih dejavnosti (Development of a European Index of Services Production). Na podlagi rezultatov

³¹ Glej Kako pomembna je vloga malih in srednje velikih podjetij v Sloveniji?, 29. september 2014, Posebna objava. Dostopno na: <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/podatki/prikazistaronovico?ldNovice=6537> (prevzeto 23. 3. 2015).

³² Glej Trgovina v primežu gospodarske krize, 27. avgust 2014, Posebna objava. Dostopno na: <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/podatki/prikazistaronovico?ldNovice=6461> (prevzeto 23. 3. 2015).

³³ Glej Se je kriza v gradbeništvu že končala?, 24. julij 2014, Posebna objava. Dostopno na: <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/podatki/prikazistaronovico?ldNovice=6396> (prevzeto 23. 3. 2015).

³⁴ Glej http://ec.europa.eu/economy_finance/db_indicators/surveys/workshops_doc/index_en.htm (prevzeto 29. 1. 2015).

³⁵ Glej Mnenje potrošnikov, Slovenija, september 2014 - končni podatki, 23. 9. 2014, Prva objava. Dostopno na: <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/podatki/prikazistaronovico?ldNovice=6516> (prevzeto 23. 3. 2015).

omenjenega projekta se bodo nadgrajevali dosedanja procesi in dopolnjevala metodologija s področja statistike trgovine in storitev.

Pri statistiki poslovnih tendenc in mnenja potrošnikov je bila v letu 2014 podpisana mednarodna krovna pogodba o izvajanju raziskovanj z naslovom Framework partnership agreement n° ECFIN/226/2014, in sicer za 6 let. Obnovljene so bile tudi enoletne pogodbe o izvajanju omenjenih raziskovanj.

Tudi v letu 2014 so se nadaljevale aktivnosti, povezane s spremembo evropske zakonodaje za spremljanje podatkov s področja poslovnih statistik, tj. z uvedbo in realizacijo zahtev iz FRIBS-a.

Redno delo AJPES in medinstitucionalno sodelovanje

AJPES je izvedel vsa načrtovana raziskovanja o letnih računovodskih izkazih za različne poslovne subjekte. Poleg administrativnega namena so ti podatki tudi pomemben vir podatkov za nadaljnjo uporabo v različnih statističnih raziskovanjih (npr. v statistiki nacionalnih računov, v poslovnih statistikah).

AJPES je sodeloval s SURS-om pri izvedbi več statističnih raziskovanj, in sicer pri postopku zbiranja podatkov; to je potekalo elektronsko, prek spletnega portala AJPES (Mesečno poročilo o izplačanih plačah in regresu za letni dopust pri pravnih osebah, Raziskovanje o izplačanih kadrovskih štipendijah, Raziskovanje o izplačanih dividendah, Četrtno raziskovanje o poslovanju poslovnih subjektov, Raziskovanje o poslovnih storitvah). AJPES je izvajal tudi mesečno raziskovanje o dospelih neporavnanih obveznostih poslovnih subjektov nad 5 dni neprekinjeno. Skupaj z BS je zbiral (četrtno) tudi podatke za četrtno finančne račune.



V letu 2014 je bilo evidentiranih povprečno 6.370 pravnih oseb z dospelimi neporavnanimi obveznostmi nad 5 dni neprekinjeno ali 9,4 % manj kot v povprečju leta 2013 ter povprečno 8.082 samostojnih podjetnikov in drugih fizičnih oseb, ki opravljajo registrirane dejavnosti ali 10,4 % manj kot v povprečju preteklega leta.³⁶

Medinstitucionalno sodelovanje je zelo pomembno zaradi racionalizacije postopkov, ker se tako sporočanje podatkov za poročevalske enote poenostavi in hkrati doseže tudi boljše kakovost zbranih podatkov (sporočanje enkrat za več namenov in več institucij, enostavno, elektronsko, prijazno in cenovno ugodno za uporabnika). V letu 2014 so predstavniki AJPES še naprej sodelovali v medinstitucionalni delovni skupini za vzpostavitev enotne metodologije in enotne baze spremljanja števila zaposlenih v javnem sektorju v okviru enotne baze podatkov o plačah, povračilih in nekaterih drugih prejemkih zaposlenih v javnem sektorju. V sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za sistem plač v javnem sektorju, in s SURS so nadaljevali aktivnosti za prilagoditev baze ISPAP kot administrativnega vira podatkov o izplačanih plačah v javnem sektorju. Predstavniki AJPES so aktivno sodelovali tudi v sosvetih, pri nalogah, povezanih z delovnim področjem AJPES, tj. s poslovnimi subjekti.

Naloga AJPES kot organa, ki vodi in upravlja Poslovni register Slovenije (PRS), je tudi skrb za kakovost podatkov, vpisanih v register³⁷. V zvezi s tem je AJPES v obdobju april–maj 2014 opravil preverjanje podatkov o glavni dejavnosti in drugih dejavnostih, ki jih poslovni subjekti in njihove poslovne enote dejansko opravljajo. Preverjanje je bilo izvedeno na vzorčnih primerih, s t. i. strukturnim vprašalnikom, ki ga je AJPES poslal izbranim poslovnim subjektom. Poslovne subjekte, pri katerih so se med preverjanjem pokazala neskladja v podatkih, je AJPES pozval, naj podatke uskladijo.

³⁶ Glej: http://www.ajpes.si/Statistike/Statistike_placilnega_prometa/Neporavnane_obveznosti/O_raziskavi?id=627 (prevzeto 24. 2. 2015).

³⁷ Uredba o vodenju in vzdrževanju PRS, Uradni list RS, št. 121/2006.

AJPES je na svojem spletnem portalu³⁸ redno objavljala mesečne zbirne podatke o izplačanih bruto plačah pravnih oseb javnega in zasebnega sektorja in podatke o poslovnih subjektih z dospelimi neporavnanimi obveznostmi nad 5 dni neprekinjeno. Iz podatkovnih zbirk letnih poročil je AJPES pripravil naslednje informacije in jih tudi objavil: Informacijo o poslovanju gospodarskih družb v RS v letu 2013, Informacijo o poslovanju samostojnih podjetnikov v RS v letu 2013, Informacijo o poslovanju nepridobitnih organizacij – pravnih oseb zasebnega prava v RS v letu 2013 in Informacijo o poslovanju društev v RS v letu 2013. AJPES je posebej pripravil in objavil tudi informacije o poslovanju gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov za vsako statistično regijo.

Raziskava Banke Slovenije o dostopu podjetij do financiranja

Banka Slovenije je tudi v 2014 izvedla anketo o dostopu podjetij do financiranja. Anketa omogoča vpogled v razpoložljivosti zunanjega financiranja z vidika podjetij. Rezultati ankete iz zadnjih let so objavljeni na spletni strani BS³⁹.

Delo na statističnem poslovnem registru

Statistični poslovni register (S_PRS) je razvojna naloga, ki jo SURS izvaja od leta 2011 kot projekt in ki bo predvidoma zaključena v prvih mesecih leta 2016. Cilj projekta je postaviti S_PRS, ki bo osnova za vse poslovne statistike, in to za vzorčenje, za pripravo podatkov za nekatera statistična raziskovanja, za naslavljanje poslovnih subjektov, omogočal pa bo tudi postavitev satelitskih registrov. Za postavitev S_PRS se bodo povezali podatki iz več kot 15 različnih administrativnih baz s podatki iz več kot 30 statističnih baz podatkov. S_PRS se bo pripravljala mesečno in letno. V letu 2014 je bil poudarek na pripravi mesečnih stanj S_PRS-ja. Eden glavnih gradnikov mesečnih stanj S_PRS so postopki opredeljevanja demografije podjetij; ti so bili v letu 2014 testirani in dani v operativno delovanje. V okviru letnega stanja S_PRS so bile pripravljene posamezne parcialne tabele za prihodke in zaposlene, postavljen pa je bil tudi osnovni proces za določanje statistične dejavnosti.

Menjava blaga

SURS je v letu 2014 zaključil Eurostatov projekt MEETS 2012, v okviru katerega je uvedel revidirano nacionalno metodologijo ocenjevanja manjkajočih podatkov o blagovni menjavi v Intrastatu tako pri končnih podatkih za leto 2013 kot tudi pri začasnih podatkih za leto 2014. Nadaljeval je razvojno delo v okviru Eurostatovega projekta SIMSTAT (Single Market Statistics) in začel vzpostavljati potrebne infrastrukture za izmenjavo mikropodatkov o odpremah blaga z drugimi članicami, ki se bo začela izvajati v letu 2015. V okviru Eurostatovega projekta »Modernising Intrastat 2013« je SURS analiziral uporabnost razpoložljivih administrativnih podatkov iz sistema VIES, preučeval nesimetrije v podatkih za Intrastat, t. i. posebna gibanja, ter izvedel anketo o obremenjenosti poročevalskih enot – vse z namenom, da se izboljša kakovost rezultatov in preučijo možnosti za odpravo statističnih administrativnih bremen.

Pri statistiki blagovne menjave po značilnostih podjetij je SURS v letu 2014 povezal podatke o menjavi blaga s podatki o skupinah podjetij in tako nekoliko razširil objavo teh podatkov.



Največjo vrednost izvoza in uvoza so ustvarila podjetja, ki so del mednarodnih skupin podjetij. Podjetja, ki so v večinski tuji lasti (teh je bilo v letu 2012 med vsemi izvozniki 8,3 %), so ustvarila več kot tretjino vrednosti celotnega izvoza (35,7 %).⁴⁰

³⁸ Glej: <http://www.ajpes.si/> (prevzeto 24. 2. 2015).

³⁹ Glej: <http://www.bsi.si/publikacije-in-raziskave.asp?Mapald=223> (prevzeto 24. 2. 2015).

⁴⁰ Glej Blagovna menjava po značilnostih podjetij, Slovenija, 2012 – končni podatki, 29. maj 2014, Prva objava. Dostopno na: <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/podatki/prikazistaronovico?IdNovice=6261> (prevzeto 23. 3. 2015).

Razvojno delo na področju statistike cen

Na področju statistike cen je SURS v letu 2014 poleg rednih priprav in objav podatkov v skladu z Letnim programom statističnih raziskovanj še naprej preučeval različne možnosti za posodobitev postopkov zbiranja podatkov. Za ta namen je začel projekt Modernizacija statistike cen, ki se bo izvajal do sredine leta 2016. Projekt določa tri področja poenostavitve zbiranja podatkov: nadomestitev klasičnega zbiranja podatkov o cenah na terenu z zbiranjem podatkov z elektronskimi mobilnimi napravami, postavitve osnov za celovito uporabo podatkov z internetnih strani ter postavitve osnov za celovito uporabo podatkovnih baz trgovcev. Ob tem je SURS v letu 2014 veliko časa namenil dogovorom z največjimi trgovci o pridobivanju podatkov iz njihovih baz in za iskanje rešitev za vključevanje teh podatkov v sistem obdelave podatkov.

Na področju indeksov cen stanovanjskih nepremičnin je SURS izpolnil zahteve iz uredbe Komisije za področje indeksa cen stanovanjskih nepremičnin, v katerih bivajo lastniki, ki ta indeks predvideva v okviru harmoniziranega indeksa cen življenjskih potrebščin. Vzpostavil je redno četrtletno produkcijo in časovno vrsto podatkov od 1. četrtertletja 2009 naprej. Metodologija in prvi podatki so bili predstavljeni na Sosvetu za statistiko cen in Sosvetu za statistiko nepremičnin. Delo pri razvoju metodoloških osnov za vzpostavitev indeksa cen poslovnih nepremičnin je nadaljeval.

Intenziven razvoj statistike raziskovalno-razvojne dejavnosti in inovacij

Spomladi 2014 je SURS izvedel redna raziskovanja o raziskovalno-razvojni dejavnosti (RRD) in o državnih proračunskih sredstvih za RRD in objavil izsledke, poleg tega pa je spomladi 2014 z objavo izsledkov zaključil dveletno raziskovanje o inovacijski dejavnosti za obdobje 2010–2012, v katero je bil vključen tudi modul vprašanj, povezanih z rastjo v podjetjih, in triletno raziskovanje o kariernih poteh in mobilnosti doktorjev in doktoric znanosti, ki je potekalo v sodelovanju z OECD in UNESCO-UIS. Pri skoraj vseh navedenih raziskovanjih je bil prenovljen proces obdelave podatkov (izjema je bilo raziskovanje o RRD pri izvajalcih, pri katerem bo prenova izvedena v letu 2015).



Ob koncu leta 2012 je bilo med prebivalkami in prebivalci Slovenije, starimi do 69 let, 7.779 doktorjev in doktoric znanosti.⁴¹

V letu 2014 so se nadaljevale aktivnosti za izboljšanje kakovosti podatkov o RRD, ki potekajo v sodelovanju z medresorsko delovno skupino, v katero so vključeni predstavniki glavnih uporabnikov (MIZŠ, UMAR, MGRT, FDV, ARRS). Dopolnjene so bile logične kontrole za preverjanje kakovosti sporočenih podatkov in izboljšana metodološka navodila za izpolnjevanje vprašalnikov. Ponovno so bili preverjeni in potrjeni pravilnost uvrstitve centrov odličnosti v poslovni sektor po SKIS ter pravila za uteževanje neodgovora. Med SURS in relevantnimi institucijam je potekala tudi razprava o dosledni uporabi definicije RRD na nacionalni ravni.

V skladu s političnimi zahtevami in ukrepi, povezanimi s spremljanjem Evropskega raziskovalnega prostora in cilji strategije Evropa 2020, se je v letu 2014 nadaljeval metodološki razvoj znanstveno-tehnološke in inovacijske statistike na ravni EU in OECD. Zaključena je bila revizija Frascatijskega priročnika, začele pa so se aktivnosti za revizijo Oselskega priročnika in nadaljevale aktivnosti v povezavi s pripravo skupne uredbe EU za poslovne statistike (FRIBS). V okviru priprav na naslednjo izvedbo raziskovanja o inovacijski dejavnosti je bil na ravni EU pripravljen modul vprašanj o eko inovacijah; ta bo vključen v vprašalnik o inovacijski dejavnosti v obdobju 2012–2014 v letu 2015.

⁴¹ Glej *Kariera doktorjev in doktoric znanosti, Slovenija, 2012 - začasni podatki*, 24. april 2014, Prva objava. Dostopno na: <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanaavigacija/podatki/prikazistaronovico?IdNovice=6203> (prevzeto 23. 3. 2015).

Uporaba računalniških storitev v oblaku – tema posebnega sklopa vprašalnika v raziskovanjih IKT

Vsebina posebnega sklopa vprašanj v vprašalnikih za raziskovanje Uporaba informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT) v podjetjih in Uporaba IKT v gospodinjstvih in pri posameznikih je v letu 2014 bila uporaba računalniških storitev v oblaku. Z objavo izsledkov raziskovanja Uporaba IKT v gospodinjstvih in pri posameznikih na podatkovnem portalu SI-STAT je SURS dokončno prenovil tudi objave podatkov iz tega raziskovanja.



V prvem četrtletju 2014 je bilo v Sloveniji 72 % uporabnikov interneta; 43 % teh oseb je uporabljalo tudi storitve računalništva v oblaku.⁴²

Spremljanje aktualnih kazalnikov pri uporabi IKT

V letu 2014 so bili članom Statističnega sosveta za statistiko informacijske družbe predstavljeni rezultati projekta ESSnet o vplivu uporabe IKT na poslovanje podjetij. Cilj projekta je bil povezati podatke iz različnih virov (iz raziskovanja Uporaba IKT v podjetjih, podatke iz strukturne statistike podjetij, podatke o inovacijskih dejavnostih, podatke iz statističnega poslovnega registra itd.) ter s tem omogočiti izdelavo novih kazalnikov in analiz za podporo Digitalni agendi.

Statistično spremljanje prihodov in prenočitev turistov, potovanj domačega prebivalstva in dela potovalnih agencij

SURS je z izvedbo vseh načrtovanih raziskovanj in z različnimi vrstami objav priskrbel uporabnikom statistične podatke o prihodih in prenočitvah turistov, o potovanjih domačega prebivalstva in o delu potovalnih agencij. V vprašalnik za raziskovanje o potovanju domačega prebivalstva so bila v letu 2014 vključena vprašanja o morebitnem posredovanju potovalne agencije in uporabi interneta pri organizaciji potovanj.



V letu 2013 je bilo v turističnih nastanitvenih objektih v Sloveniji zabeleženih največ prihodov in prenočitev turistov doslej: več kot 3.384.000 prihodov turistov (za 3 % več kot v letu 2012) in 9.579.000 njihovih prenočitev (za 1 % več).⁴³

SURS je maja 2014 objavil rezultate raziskovanja Tuji potniki na cestnih mejnih prehodih s Hrvaško, ki ga je izvajal aprila, v glavni poletni sezoni in oktobra 2013. To raziskovanje izvede SURS vsako tretje leto, anketirajo pa se tuji potniki, ki odhajajo iz Slovenije. V letu 2014 je SURS že začel intenzivno pripravljati vse potrebno za izvajanje raziskovanja Tuji turisti v Sloveniji in vzpostavljati sodelovanje s partnerji pri izvedbi raziskovanja; tudi to raziskovanje izvaja SURS vsako tretje leto. V tem raziskovanjem se zbirajo podatki o sociodemografskih značilnostih tujih turistov, o značilnostih njihovega prihoda v Slovenijo in bivanja v njej (npr. glavni razlog za prihod, način organizacije potovanja), o njihovih izdatkih za potovanje v Slovenijo in med bivanjem v Sloveniji (tudi struktura potrošnje) ter o oceni bivanja v Sloveniji.

⁴² Glej Uporaba oblaknih storitev za zasebne namene, Slovenija, 2014 - končni podatki, 5. november 2014, Prva objava.

Dostopno na: <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/podatki/prikazistaronovico?IdNovice=6630> (prevzeto 23. 3. 2015).

⁴³ Glej Prihodi in prenočitve turistov, Slovenija, 2013 - končni podatki, 18. april 2014, Prva objava. Dostopno na: <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/podatki/prikazistaronovico?IdNovice=6196> (prevzeto 23. 3. 2015).

Enotno sporočanje podatkov o prihodih in prenočitvah turistov

SURS je sodeloval v medresorski skupini (skupaj z MNZ, MJU, MGRT in AJPES) za vzpostavitev registra turističnih nastanitvenih objektov in enotnega elektronskega poročanja turističnih nastanitvenih objektov o prihodih in prenočitvah turistov. Vzpostavitev e-poročanja bo razbremenila poročevalske enote, hkrati pa bo pripomogla k še večjemu poenotenju podatkov o številu in strukturi turističnih nastanitvenih objektov in podatkov o prihodih in prenočitvah turistov.

Klasifikacije s področja poslovnih statistik

SURS je v letu 2014 nudil pomoč uporabnikom pri razvrščanju poslovnih subjektov po dejavnosti po Standardni klasifikaciji dejavnosti in jim razlagal zgradbo omenjene klasifikacije. Za referente izpostav AJPES je bilo pripravljeno izobraževanje o SKD 2008. Pripravljena je bila preglednica pogostih vprašanj v zvezi s klasifikacijo SKD 2008 z odgovori. SURS je aktivno sodeloval tudi pri pripravi stališč in pripomb za spremembo uredbe o statistični klasifikaciji proizvodov po dejavnosti (CPA).

SURS je aktivno sodeloval tudi pri prenovi mednarodne klasifikacije PRODCOM, ki služi za zbiranje in izkazovanje mednarodno primerljivih podatkov s področja industrije (predvsem pri razširitvi nabora storitve).

2.3.2 Ljudje in družba

Izvedba pilotnega e-poročanja v raziskovanju Razveze zakonskih zvez

Raziskovanje o razvezah zakonskih zvez je edino demografsko raziskovanje, ki se je delno še izvajalo s papirnim vprašalnikom, ki so ga izpolnjevala okrožna sodišča. Del podatkov o razvezah je SURS že do zdaj pridobil iz administrativnega vira (e-CRP), sodišča pa sporočajo predvsem podatke o vzdrževanih otrocih in dodelitvi mladoletnih otrok v skrbništvo na podlagi pravnomočne odločbe o razvezi. Obenem je SURS še dodatno racionaliziral vsebino vprašalnika, ga poenostavil ter v spletno aplikacijo vgradil nekatere kontrole za izboljšanje kakovosti vhodnih podatkov. Pilotna izvedba e-poročanja na okrožnem sodišču v Kranju je bila pri posredovalcih podatkov dobro sprejeta, tako da bo SURS z letom 2015 papirni vprašalnik opustil in v celoti prešel na elektronsko poročanje.

Objava projekcij prebivalstva EUROPOP2013

Eurostat je objavil najnovejše izračune projekcij prebivalstva za vseh 28 držav članic EU ter za Švico, Norveško in Islandijo za obdobje 2013–2080. SURS prevzema rezultate za Slovenijo kot uradne projekcije prebivalstva za našo državo.



Po podatkih projekcije prebivalstva EUROPOP2013 bo Slovenija imela največ prebivalcev v letu 2024.⁴⁴

ISPAP kot vir podatkov za statistike trga dela

Medresorska delovna skupina, ki jo sestavljajo SURS, AJPES in MJU, je v letu 2014 nadaljevala delo za prilagoditev Informacijskega sistema za posredovanje in analizo podatkov o plačah, drugih izplačilih in številu zaposlenih v javnem sektorju (ISPAP) tako, da bo ta vključeval tudi podatke, ki jih SURS

⁴⁴ Glej Projekcije prebivalstva EUROPOP2013 za Slovenijo, 7. april 2014, Posebna objava. Dostopno na: <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/podatki/prikazistaronovico?IdNovice=6168> (prevzeto 23. 3. 2015)

potrebuje za spremljanje gibanja plač in zaposlenih oseb v javnem sektorju. Analize, ki so bile že opravljene, nakazujejo, da bi SURS v sredini leta 2015 lahko začel pridobivati podatke za raziskovanje o plačah zaposlenih pri pravnih osebah v javnem sektorju samo iz baze ISPAP, in ne več z vprašalniki.

SURS je preučeval uporabnost podatkov, ki so na voljo v sistemu ISPAP, tudi za druga področja statistike trga dela. To velja zlasti za izračun plač javnih uslužbencev za potrebe uredbe o uradnikih v EU ter za raziskovanje o opravljenih delovnih urah. V raziskovanju o opravljenih delovnih urah so bile analizirane tudi možnosti za uporabo dodatnih podatkovnih virov (poleg ISPAP še obrazec M-4 in raziskovanje o strukturi delovnega časa) in možnosti za racionalizacijo statistične obdelave podatkov.

SURS je v letu 2014 objavil podatke o strukturi delovnega časa iz raziskovanja o strukturi delovnega časa za 2012 inčasne podatke o stroških dela iz raziskovanja o stroških dela za 2012.



V poslovnih subjektih z manj kot 10 zaposlenimi osebami so povprečni mesečni stroški dela na zaposleno osebo v letu 2012 znašali 1.594 EUR, v poslovnih subjektih z več kot 500 zaposlenimi osebami pa 2.330 EUR.⁴⁵

Objave novih vsebin o aktivnem prebivalstvu

Kot del Ankete o delovni sili je SURS izvedel priložnostni modul o položaju migrantov in njihovih neposrednih potomcev na trgu dela; rezultati bodo objavljeni konec marca 2015.

V aprilu 2014 so bili objavljeni izbrani statistični podatki in kazalniki za trg dela po statističnih regijah, in sicer so na voljo podatki za časovne vrste od leta 2002 do leta 2013.

Pilotna izvedba raziskovanja o prostih delovnih mestih

V letu 2014 se je SURS pripravljala na zbiranje podatkov o prostih delovnih mestih neposredno pri podjetjih. Za ta namen je v mesecu oktobru izvedel pilotno raziskovanje, s katerim so bili testirani procesi zbiranja podatkov. Pilotna izvedba je bila osnova za redno izvajanje, ki se bo začelo v začetku leta 2015. Razlog za uvedbo novega načina zbiranja podatkov je novela Zakona o urejanju trga dela (ZUTD-A), ki je z aprilom 2013 odpravila obvezno prijavo prostega delovnega mesta na Zavodu RS za zaposlovanje. Obvezna prijava prostega delovnega mesta se je ohranila samo za javni sektor in gospodarske družbe v večinski lasti države. Delodajalci sicer lahko še vedno koristijo storitve Zavoda tudi za obvezno javno objavo prostega delovnega mesta, vendar tako zbrani podatki v administrativni evidenci niso popolni oz. reprezentativni glede na področja dejavnosti. Zbiranje tovrstnih podatkov je sicer opredeljeno v uredbi Evropskega parlamenta in Sveta o četrletnih statističnih podatkih glede prostih delovnih mest v Skupnosti.

Prenos spremljanja stanja na področju politike trga dela s SURS na ZRSZ

V letu 2014 je sporočanje podatkov o politiki trga dela od Eurostata prevzel DG EMPL. Posledično je bila vsebinsko enaka sprememba izvedena v Sloveniji. Odgovornost sporočanja podatkov o politiki trga dela sta od SURS-a prevzela MDDSZ in ZRSZ, saj gre dejansko za resorno, ne pa za državno statistiko. Prehod je bil s SURS-ovo strokovno pomočjo uspešno zaključen konec oktobra 2014, ko je ZRSZ podatke posredoval na DG EMPL.

SURS je tudi v letu 2014 pripravil za OECD podatke o davčno-socialnem sistemu v Sloveniji, na podlagi katerih se izračunavajo različni kazalniki. Z upoštevanjem metodologije OECD je objavil lastne

⁴⁵ Glej Stroški dela (po Raziskovanju o stroških dela), Slovenija, 2012 - časni podatki, 30. junij 2014, Prva objava. Dostopno na: <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanaavigacija/podatki/prikazistaronovico?IdNovice=6361> (prevzeto 23. 3. 2015).

izračune nekaterih kazalnikov spodbud za delo za leto 2013 (davčna obremenitev stroškov dela, past brezposelnosti in past nizkih plač).

ZRSZ redno izvajal načrtovana raziskovanja

V letu 2014 je ZRSZ izvedel vsa raziskovanja, načrtovana z Letnim programom statističnih raziskovanj za 2014, v skladu z natančnim koledarjem objav. Od uveljavitve novele Zakona o urejanju trga dela (ZUTD-A) statistično raziskovanje o prostih delovnih mestih ne vključuje več podatkov o vseh prostih delovnih mestih v državi, zaradi česar se je zmanjšal statistični pomen tega raziskovanja. Kljub temu je ZRSZ podatke o tistih prostih delovnih mestih, ki jih je prejel od delodajalcev, še vedno objavljati ter hkrati poskrbel za ustrezna vsebinska pojasnila o nastalih spremembah v časovni vrsti.

ZRSZ je izvedel tudi nalogo Napovednik zaposlovanja (NAP-ZAP)⁴⁶, katere namen je zagotoviti kratkoročne napovedi gibanj na trgu dela v državi. Napovednik zaposlovanja je bil izveden kot projektna naloga, sofinancirana iz sredstev ESS. Anketiranje je potekalo dvakrat v letu, stopnja odgovorov je bila za spletno anketo ustrezna.

Poklici, za katere delodajalci načrtujejo največ zaposlovanja v prihodnjih 6 mesecih	Napovedane zaposlitve
Delavci za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, d. n.	425
Prodajalci	403
Varilci ipd.	365
Vozniki težkih tovornjakov in vlačilcev	362
Drugi delavci za preprosta dela, d. n.	287
Orodjarji ipd.	249
Čistilci, strežniki in gospodinjki pomočniki ipd. v uradih, hotelih in drugih ustanovah	202
Vzgojitelji in pomočniki vzgojiteljev predšolskih otrok	184
Tehniki za strojništvo ipd.	171
Zidarji ipd.	169
Strokovni sodelavci za zdravstveno nego	169
Inženirji strojništva ipd.	168
Ekonomisti	147
Kuharji	142
Strugarji ipd.	140

Rezultati ankete Napovednik zaposlovanja 2014/1⁴⁶

Nadaljnje racionalizacije pri statistiki izobraževanja

V letu 2014 je SURS izvedel primerjalno analizo podatkov o študentih in diplomantih višješolskega strokovnega izobraževanja, ki so na voljo pri MIZŠ v Centralni evidenci udeležencev vzgoje in izobraževanja (CEUVIZ), s podatki, zbranimi na SURS. Ker so bili rezultati omenjene primerjave zadovoljivi, je SURS s študijskim letom 2014/2015 podatke o študentih višješolskega strokovnega izobraževanja že pridobil samo iz CEUVIZ, podatke o diplomantih pa bo za zdaj pridobival še od višjih strokovnih šol. SURS bo spremljal kakovost oziroma popolnost zajema podatkov o diplomantih višješolskega strokovnega izobraževanja v CEUVIZ in jih, ko bo kakovost ustrezna, začel tudi v celoti prevzemati iz tega vira.

SURS načrtuje, da bi iz CEUVIZ prevzemal podatke o udeležencih izobraževanja in tistih, ki so izobraževanje zaključili, še za druge ravni izobraževanja (od predšolskega do srednješolskega), in je že začel usklajevati nabor podatkov z MIZŠ.



V šolskem letu 2013/14 je obiskovalo vrtce 83.700 otrok ali približno toliko kot v prejšnjem šolskem letu.⁴⁷ V višješolsko in visokošolsko izobraževanje je bila vključena polovica prebivalcev Slovenije, starih od 19 do 24 let.⁴⁸

⁴⁶ Glej: http://www.ess.gov.si/files/6185/Napovednik_zaposlovanja_2014_1.pdf

⁴⁷ Glej Predšolska vzgoja in izobraževanje v vrtcih, Slovenija, šolsko leto 2013/14 – končni podatki, 26. marec 2014, Prva objava. Dostopno na: <http://www.stat.si/StatWeb/glavnavnavigacija/podatki/prikazistaronovico?IdNovice=6123> (prevzeto 23. 3. 2015).

⁴⁸ Glej Vpis študentov v višješolsko in visokošolsko izobraževanje v študijskem letu 2013/14, Slovenija – končni podatki, 29. maj 2014, E-objava. Dostopno na: <http://www.stat.si/StatWeb/glavnavnavigacija/podatki/prikazistaronovico?IdNovice=6266> (prevzeto 23. 3. 2015).

Uvajanje nove klasifikacije ravni izobraževanja/izobrazbe ISCED 2011

Glede na revidirano klasifikacijo ravni izobraževanja/izobrazbe ISCED 2011 so bile v začetku leta 2014 pri mednarodnem sporočanju podatkov o formalnem izobraževanju (UOE-poročanje) izvedene prilagoditve v spremljanju finančnih podatkov (delitev izdatkov med izdatke za srednje splošno/poklicno izobraževanje; delitev izdatkov za terciarno izobraževanje med ISCED 2011 ravni 5 - višješolsko strokovno izobraževanje in ravni 6-8 - visokošolsko do- in po-diplomsko izobraževanje; izboljšanje kakovosti razvrščanja izdatkov med ravnema ISCED 3 in ISCED 5).

Na osnovi testiranja različnih opcij vprašanj o izobrazbi/izobraževanju v anketnih raziskovanjih v skladu z ISCED 2011, izvedenega v letu 2013, je bil v letu 2014 pripravljen in testiran predlog novega, t. i. kombiniranega načina spraševanja o doseženi izobrazbi/vključenosti v izobraževanje (na osnovi šifranta, temelječega na e-iskalniku KLASIUS); ta način spraševanja bo omogočal boljšo kakovost podatkov o ravni in področju izobraževanja/izobrazbe v anketi o delovni sili in anketi o izobraževanju odraslih.

Pripravljen je bilo zaključno vsebinsko in finančno poročilo o uvajanju z uvajanju ISCED 2011 v mednarodno sporočanje podatkov in s tem so bile vse aktivnosti v zvezi s tem, ki so se izvajale od začetka leta 2013 in so bile sofinancirane iz sredstev Evropske komisije, uspešno zaključene.

Razvoj spremljanja podatkov o učni mobilnosti

V povezavi z zastavljenimi cilji strategije Evropa 2020 so v teku aktivnosti za razvoj spremljanja podatkov o učni mobilnosti. V letu 2014 je bil v okviru ankete o delovni sili pripravljen in izveden pilotni modul z vprašanji o mobilnosti v začetnem poklicnem izobraževanju oz. o mobilnosti mladih nasploh; v začetku leta 2015 pa bo izvedeno pilotno zbiranje podatkov o kratkoročni mobilnosti diplomantov terciarnega izobraževanja na podlagi administrativnih virov (eVŠ) in razpoložljivih evidenc višjih strokovnih šol oz. drugih razpoložljivih evidenc in na tej osnovi bo pripravljen predlog za prihodnje redno zbiranje teh podatkov; to bo postalo obvezno od leta 2017 dalje.

Sprejeta odločitev o prenovi statistike kulture na nacionalni ravni

Ob koncu 2014 je bila sprejeta odločitev o prenovi statistike kulture, katere cilj bo priprava predloga za celostno spremljanje in objavljanja podatkov s področja kulture, ki bo upošteval razvoj v zadnjih letih, potrebe po podatkih na nacionalni ravni in mednarodne usmeritve, razmejitev med državno in resorno statistiko ter racionalizacije zbiranja podatkov. Za ta namen je bila imenovana delovna skupina, ki deluje v okviru sosveta za statistiko kulture (vanjo so poleg predstavnikov SURS vključeni predstavniki Ministrstva za kulturo in drugih ustanov, ki so ključne uporabnice in nosilke resornih evidenc). Omenjena delovna skupina bo v skladu s sprejetim akcijskim načrtom pripravila predloge prenove do konca leta 2015.

Glede na predloge, podane v zaključnem poročilu projekta ESSnet za kulturo, je Eurostat s križanjem opredeljenih kulturnih dejavnosti in poklicev (v skladu z ISCO-o8 in Nace Rev. 2) pripravil prenovljeno matriko števila zaposlenih na področju kulture na osnovi Ankete o delovni sili. Pripravljen je bil tudi modul vprašanj o kulturni udeležbi, ki bo v letu 2015 vključen v EU-SILC.



V letu 2013 so kulturni domovi organizirali 11.087 prireditev, vseh se je udeležilo okoli 2,7 milijona obiskovalcev.⁴⁹

⁴⁹ Glej Založništvo, Slovenija, 2013 – končni podatki, 16. julij 2014, Prva objava. Dostopno na: <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/podatki/prikazistaronovico?IdNovice=6381> (prevzeto 23. 3. 2015).

Izvedba dveh evropsko primerljivih anket s področja statistike zdravja

V skladu z izvedbeno uredbo⁵⁰ je Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) v letu 2014 izvedel drugo Anketo o zdravju in zdravstvenem varstvu (EHIS). Anketni vprašalnik je bil v primerjavi s tistim iz leta 2007, ko je bila anketa izvedena prvič, posodobljen, kljub temu pa zagotavlja časovno primerljivost osnovnih kazalnikov, ki so rezultat ankete. K sodelovanju v anketi je bilo povabljenih 11.000 oseb, starih vsaj 15 let, ki živijo v zasebnih gospodinjstvih. Izbranim osebam sta bila ponujena dva možna načina odgovarjanja na anketna vprašanja: prek spletne ankete ali z obiskom anketarja na domu. Zbiranje podatkov je potekalo v drugi polovici leta 2014, rezultati pa bodo na voljo v letu 2015.

V februarju 2014 je NIJZ izvedel tudi raziskavo Z zdravjem povezano vedenje v šolskem obdobju (HBSC). Raziskava je bila izvedena na vzorcu razredov 11-, 13- in 15-letnikov z izbranih osnovnih in srednjih šol. Novost v izvedbi raziskave v letu 2014 je bil anketni vprašalnik, ki so ga učenci v celoti izpolnili s pomočjo spletne ankete (prejšnje raziskave so bile izvedene s samoanketiranjem z vprašalnikom na papirju). Anketiranje je potekalo praviloma v času šolske razredne ure. Omenjena raziskava je pomemben vir informacij o vedenju, povezanem z zdravjem slovenskih mladostnikov, njeni rezultati pa od leta 2002 omogočajo odločevalcem nepretrgano sprejemanje ustreznih odločitev za krepitev zdravja mladostnikov.

Pri izvedbi obeh anket so bile zelo pomembne izkušnje, ki jih je NIJZ pridobil z izvedbami anket v letih 2011–2012 z uporabo kombiniranih načinov anketiranja in z uvajanjem spletnega anketiranja. Izvedba spletnih anket s pomočjo orodja 1ka je postala standard za vsa anketiranja oseb na NIJZ.



Zaradi bolezni, povzročenih s kajenjem, umre približno polovica kadilcev. V Sloveniji to vsako leto pomeni smrt 3.600 posameznikov ali skoraj 10 na dan, pri čemer vsak četrti umre pred 60. letom starosti.⁵¹

Metodološka in tehnična prenova zbiranja podatkov na NIJZ

NIJZ je v letu 2013 metodološko in tehnično prenovil zbiranje podatkov o bolnišničnih obravnavah; te zajemajo poleg obravnav v splošnih, specialnih in terciarnih bolnišnicah tudi perinatalne obravnave (porode in rojstva), fetalne smrti in sterilizacije, opravljene v bolnišnicah. Pri metodološki prenovi so bile upoštevane mednarodne klasifikacije in šifranti ter enotni informacijski model v zdravstvu (razvit skupaj z ZZS in MZ), hkrati pa je zagotovljena časovna primerljivost s podatki iz prejšnjih let. Projekt prenove se je nadaljeval tudi v letu 2014, ko smo od bolnišnic prvič prevzemali metodološko in tehnološko posodobljene podatke prek portala e-prenosi.

Hkrati sta se na NIJZ začela še dva projekta prenove zbiranja rednih podatkov: prenova zbiranja podatkov o zunajbolnišničnih obravnavah (ta vključujejo podatke o preventivnih in kurativnih obiskih na primarni in sekundarni ravni) in prenova zbiranja podatkov o izvajalcih zdravstvene dejavnosti. Pri prenovi spremljanja zunajbolnišničnih obravnav sta bila pripravljena metodologija in osnutek novega procesa pretoka podatkov, pri čemer želimo poudariti vidik racionalizacije (sporočanje podatkov na enem mestu za več zbirk) ter standardizacije (poenotenje definicij in klasifikacij med različnimi zbirkami). Tudi pri prenovi registra izvajalcev zdravstvene dejavnosti (RIZZDZ) je bila pripravljena metodologija, določen je bil tudi proces pretoka podatkov. Bistvena novost pri RIZZDZ je sodelovanje treh partnerjev (NIJZ, ZZS in MZ) ter zbiranje podatkov na mestu nastanka. S tem bo poenostavljeno sporočanje podatkov v register za izvajalce zdravstvene dejavnosti, podatki pa bodo bolj kakovostni.

⁵⁰ Uredba Komisije (EU) št. 141/2013 z dne 19. februarja 2013 o izvajanju Uredbe (ES) št. 1338/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o statističnih podatkih Skupnosti v zvezi z javnim zdravjem ter zdravjem in varnostjo pri delu glede Evropske ankete o zdravju in zdravstvenem varstvu (EHIS).

⁵¹ Glej: http://www.nijz.si/Mp.aspx?ni=0&pi=19&_19_view=item&_19_newsId=2731&pl=0-19.0 (prevzeto 24. 2. 2015).

Pilotni projekt e-prijave vzrokov smrti (financiran iz evropskih sredstev)

NIJZ se je v letu 2013 pridobil sredstva za pilotni projekt e-prijave vzrokov smrti, ki bo potekal do junija 2016. Delo za ta projekt je začel v začetku leta 2014; poglobljeno je bilo analizirano obstoječe stanje, pripravljene so bili predlogi za tehnično posodobitev zbiranja podatkov o vzrokih smrti in razvita je bila pilotna aplikacija za vnos podatkov; ta je bila v januarju 2015 predana v testiranje pilotnim mrliškim preglednikom. Pri delu za ta projekt NIJZ intenzivno sodeloval z inštitutom za sodno medicino.

Tekoče delo NIJZ za državno statistiko in mednarodno poročanje

NIJZ je tudi v letu 2014 izvajal redne delovne naloge, povezane z raziskovanjem vzrokov smrti, z zdravstvenim stanjem in determinantami zdravja, zdravstvenim varstvom prebivalcev, lekarniško dejavnostjo, izvajalci zdravstvene dejavnosti in odsotnostjo z dela; vse naštetu je namreč vir podatkov za državno statistiko in prav tako tudi za poročanje mednarodnim organizacijam (Eurostat, OECD, WHO ...).

Podatki iz raziskovanja o dohodkih in življenjskih pogojih na voljo tudi po statističnih regijah

Pri raziskovanju o dohodkih in življenjskih pogojih (EU-SILC) je SURS razširil nabor podatkov in njihov prikaz na podatkovnem portalu SI-STAT. Precej podatkov iz tega raziskovanja je sedaj na voljo za statistične regije, in sicer od leta 2008 dalje. Poleg rednih objav so bili objavljeni tudi podrobni podatki iz priložnostnega modula o blaginji.

V letu 2014 je posodobil vprašalnik za to raziskovanje in neposredno zbiranje podatkov za nekatere obvezne vsebine nadomestil z administrativnimi viri in s tem dodatno razbremenil dajalce podatkov.

V letu 2014 je SURS aktivno sodeloval v delovni skupini za prenovu pravne podlage raziskovanja EU-SILC, v delovni skupini za pripravo priložnostnega modula za leto 2017 in z mednarodnimi organizacijami (OECD) na področju merjenja revščine.

SURS že sedaj zagotavlja podatke o dohodkih in življenjskih pogojih v skladu z veljavno zakonodajo EU, po kateri je treba posredovati mikropodatke Eurostatu za preteklo leto do 30. novembra tekočega leta. Pripravlja se nova uredba EU, ki bo ta rok prestavila na junij. SURS uporablja za podatke o dohodkih administrativne vire (najpomembnejši vir so podatki o dohodnini), vendar pa so končni podatki iz teh virov na voljo precej pozno (decembra za prejšnje leto). Zato bo SURS v okviru granta za izboljšanje pravočasnosti podatkov za raziskovanje SILC analiziral predvsem možnost uporabe predhodnih podatkov o dohodnini, ki jih SURS prejme junija za prejšnje leto, ter njihov vpliv na izračun najpomembnejših kazalnikov tega raziskovanja (npr. stopnja tveganja revščine).



V letu 2013 smo bili v Sloveniji na splošno zadovoljni s svojim življenjem.⁵²

Prva samostojna objava podatkov o izdatkih za dolgotrajno oskrbo in podatkov o prejemnikih dolgotrajne oskrbe

Medinstitucionalna delovna skupina za dolgotrajno oskrbo je konec leta 2014 končala svoje delo, saj je uspešno opravila vse naloge, ki so bile zapisane v sklepu o ustanovitvi in so bile v njeni pristojnosti. Eden izmed ciljev delovne skupine je bila tudi objava ustreznih podatkov s področja dolgotrajne oskrbe. SURS je konec leta 2014 prvič samostojno (ne v okviru celotnih izdatkov za zdravstvo) objavil

⁵² Glej Blaginja, Slovenija, 2013 - končni podatki, 23. december 2014, Prva objava. Dostopno na: <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/podatki/prikazistaronovico?ldNovice=6740> (prevzeto 23. 3. 2015).

podatke o izdatkih za dolgotrajno oskrbo in sploh prvič podatke o prejemnikih te oskrbe za obdobje 2011–2012. Omenjeni podatki bodo oz. naj bi bili izhodišče za zakonsko ureditev področja dolgotrajne oskrbe v Sloveniji, ki naj bi začela veljati v letu 2016.



V letu 2012 smo za dolgotrajno oskrbo namenili 477 milijonov EUR ali za 1,8 % več kot v letu pred tem.⁵³

Raziskava o finančnih sredstvih in porabi gospodinjestev

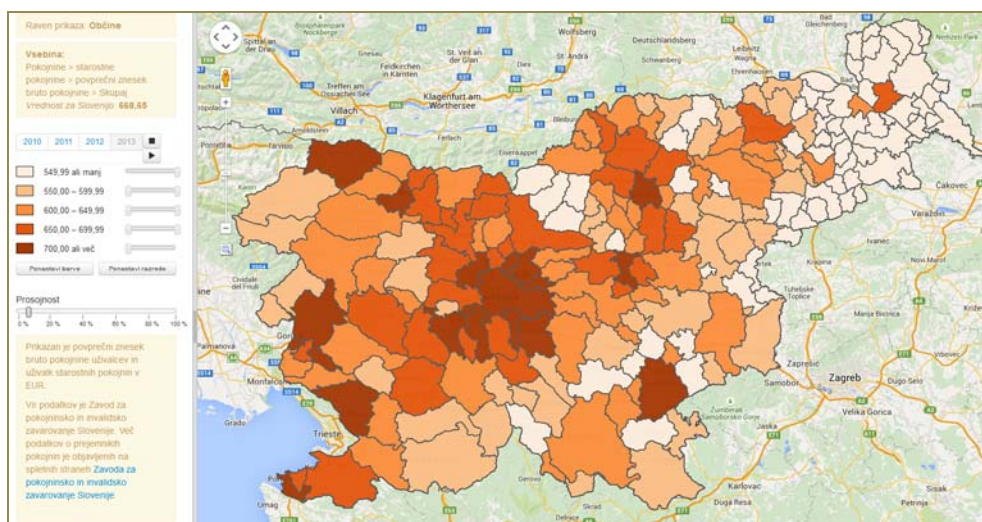
Raziskava o finančnih sredstvih in porabi gospodinjestev raziskave se izvaja vsaka tri leta v vseh državah evroobmočja. Banka Slovenije je v letu 2014 na javnem razpisu izbrala izvajalca, ki je od septembra pa do konca leta izvedel anketiranje vzorčno izbranih gospodinjestev. Pri tem je vzorec pripravil SURS.

Opustitev statističnih raziskovanj o javnih socialnovarstvenih zavodih

V letu 2014 je SURS na področju izvajanja raziskovanj o javnih socialnovarstvenih zavodih (domovi za starejše, posebni socialnovarstveni zavodi in varstveno delovni centri) pregledal stanje in raziskal možnosti za racionalizacijo spremljanja ter objavljanja podatkov in za razbremenitev poročevalskih enot. Ker so navedene statistike t. i. resorne statistike MDDSZ in ker je število vpogledov v objavljene podatke razmeroma majhno, se je SURS odločil, da navedenih raziskovanj ne bo več izvajal. Uporabnikom bodo še vedno na voljo arhivski podatki o javnih socialnovarstvenih zavodih na spletnih straneh SURS, novejši podatki pa v letnih poročilih Skupnosti socialnih zavodov Slovenije oz. na MDDSZ.

Skrb za kakovost podatkov v registru oseb in drugih podatkovnih zbirkah na ZPIZ

V letu 2014 je skrbništvo nad registrom oseb prevzela služba za statistiko in analitiko. Urejala in dopolnjevala je podatke v registru oseb in drugih podatkovnih zbirkah zavoda, pripravljala je rešitve za optimizacijo aplikacij in novih informacijskih rešitev ter različna navodila, podajala informacije in sodelovala pri drugih aktivnostih, povezanih z ureditvijo podatkov v podatkovnih zbirkah ZPIZ. Vse omenjeno je vplivalo in vpliva na kakovost statističnih podatkov.



Povprečni znesek bruto pokojnine užitvev in užitval starostnih pokojnin, Slovenija, 2013
(Vir: STAGE, <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/interaktivno/karte-in-geopodatki/atlas>)

⁵³ Glej Dolgotrajna oskrba, Slovenija, 2011 - 2012, 30. december 2014, Prva objava. Dostopno na: <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/podatki/prikazistaronovico?IdNovice=6749> (prevzeto 23. 3. 2015).

V letu 2014 je ZPIZ začel pri obdelavah prehajati iz okolja CICS v Cognos. Pripravljena sta bila metodologija in podatkovno skladišče za podatke o številu novih uživalcev starostnih in invalidskih pokojnin. Prehod se bo v letu 2015 nadaljeval, dokončno bo izveden do konca leta 2016.

ZPIZ je v letu 2014 pripravil za MDS podrobne podatke o zavarovancih in uživalcih pravic, ki so bili osnova za izdelavo modela pokojninskega sistema in za poročilo o odhodkih za pokojnine v Sloveniji. Poročilo je bilo obravnavano junija 2014, ko je Slovenijo obiskala delegacija MDS in presojala o napredku Slovenije ter o vzdržnosti pokojninskega sistema in javnih financ.

Za statistiko kriminalitete uporabljeni v čedalje večjem obsegu administrativni viri

V letu 2014 SURS je podatke o ovadenih fizičnih in pravnih osebah pridobil iz prenovljenega informacijskega sistema Vrhovnega državnega tožilstva in ob tem posodobil proces obdelave podatkov. Z Vrhovnim sodiščem RS je bil dosežen dogovor o posredovanju podatkov o obtoženih pravnih in fizičnih osebah od leta 2015 dalje iz informacijskega sistema za spremljanje kazenskih postopkov. Za leto 2015 bo Vrhovno sodišče posredovalo SURS-u podatke v sedanjem obsegu (na ravni obdolženca), v prihodnje pa predvidoma tudi v nadgrajenem obsegu (na ravni obdolženca in na ravni kaznivega dejanja). To bo omogočilo, da bo SURS lahko opustil neposredno zbiranje podatkov pri okrožnih in okrajnih sodiščih z vprašalniki na papirju.

Na Upravi kriminalistične policije so testirali predlog nove mednarodne klasifikacije kaznivih dejanj (ICCS), in UKP je na osnovi tega predloga podala h klasifikaciji pozitivno mnenje. Končno različico klasifikacije bo Statistična komisija ZN predvidoma potrdila v februarju 2015, pripravlja pa se tudi priročnik za uporabo ICCS.



V letu 2013 je bilo obsojenih za 34 % več polnoletnih storilcev kot v letu 2012, in sicer predvsem zato, ker se zadeve zaradi uvedbe predobravnavnega naroka in sporazuma o priznanju krivde hitreje končajo.⁵⁴

SURS opustil spremljanje in objavljanje podatkov o volitvah

Z vidika racionalizacije in razmejitve pristojnosti med resorno in državno statistiko je bila sprejeta odločitev, da SURS opusti poleg spremljanja drugih vrst volitev (odločitev o tem sprejeta v letu 2012) tudi spremljanje državnozborskih in lokalnih volitev in objavljanje rezultatov teh volitev. Odločitev je bila sprejeta zlasti na podlagi naslednjih argumentov: zakon o državni statistiki in zakoni, ki urejajo volitve, so v koliziji glede uradnosti rezultatov volitev; pri pripravi volilnih podatkov za objavo ne gre za klasične statistične obdelave podatkov (ni logičnih kontrol, urejanja, imputacij, uteževanja, povezovanja z drugimi viri in upoštevanja drugih statističnih standardov), temveč le za agregiranje podatkov; uporabniki podatkov lahko te podatke pridobijo na spletnih straneh Državne volilne komisije nekaj ur po zaprtju volišč, s časovno distanco pa ti podatki za uporabnike niso več zanimivi; prenehanje spremljanja volitev na SURS bo odpravilo podvajanje dela v javni upravi na tem področju in s tem prispevalo k večji racionalizaciji.

Klasifikacije s področja socialnih statistik

V letu 2014 je SURS nadaljeval kompleksne aktivnosti, povezane z zagotovitvijo mednarodnega statističnega sporočanja podatkov po revidiranih ISCED-ovih ravneh izobraževanja (*ISCED Levels*) po novi klasifikaciji – ISCED 2011. V avgustu 2014 so bile na nacionalni in mednarodni ravni zaključene aktivnosti, potrebne za usklajevanje povezovalnih preglednic med kategorijami ISCED-A 2011, ISCED-P

⁵⁴ Glej Odločitve tožilstev in sodišč v kazenskih zadevah, Slovenija, 2013 - končni podatki, 25. avgust 2014, Prva objava. Dostopno na: <http://www.stat.si/StatWeb/glavnavigacija/podatki/prikazistaronovico?IdNovice=6431> (prevzeto 23. 3. 2015).

2011 ter KLASIUS-SRV; tako je SURS lahko dokončal priporočila in pripomočke za sporočanje podatkov po ISCED 2011 in jih tudi objavil na spletni strani. Za ta namen je SURS razvil in testiral tudi novi statistični anketni šifrant nazivov izobrazbe. Ta temelji na statistični zbirki programov in nazivov izobrazbe, na kateri deluje e-iskalnik KLASIUS, podpiral pa bo kodiranje ravni in področja izobrazbe v anketnih statističnih raziskovanjih (anketa o delovni sili, anketa o izobraževanju odraslih).

V drugi polovici leta 2014 je SURS – medinstitucionalna delovna skupina za SKP-o8 – zbral in uskladił predloge novih enot (imen delovnih mest, poklicev) za dopolnitev statistične zbirke, na kateri deluje e-iskalnik SKP⁵⁵. Ta ključni pripomoček za razvrščanje dela v skupine poklicev po SKP-o8 bo v vsebinsko posodobljeni različici uporabnikom dostopen v prvem trimesečju leta 2015.

Dopolnitve in vsebinske posodobitve statistične zbirke, na kateri deluje e-iskalnik KLASIUS⁵⁶, pa SURS v letu 2014 ni mogel izvesti. Na ministrstvu, pristojnem za izobraževanje, in drugih pristojnih institucijah so se namreč aktivnosti, povezane z urejanjem podatkov v uradnih evidencah, predvsem podatkov o programih, in tudi s kodami po KLASIUS-u, časovno podaljšale. SURS bo načrtovano vsebinsko posodobitev statistične zbirke, na kateri deluje e-iskalnik KLASIUS, tako izvedel v letu 2015.



Pomoč pri razumevanju in uporabi klasifikacij KLASIUS in SKP-o8 je SURS posameznim uporabnikom zagotavljal redno in hitro po utečenih komunikacijskih poteh. Medinstitucionalno pa je intenzivneje sodeloval z ZRSZ (ta je s 1. januarjem 2014 začel v vseh svojih evidencah in podatkovnih skladiščih uporabljati KLASIUS) ter z MJU in MF v povezavi s predvideno intenzivnejšo uporabo SKP-o8 ob prehajanju državnih organov in institucij na elektronsko oddajanje obrazcev za socialno zavarovanje (obrazci M) v okviru sistema MFERAC.

V drugi polovici leta 2014 je SURS začel tudi aktivnosti, povezane z vzpostavitvijo mednarodnega statističnega sporočanja podatkov po revidiranih ISCED-ovih področjih (*ISCED Fields*), tj. po novi klasifikaciji – ISCED-F 2013. Po uredbah EU, ki urejajo posamezna statistična raziskovanja, bo treba po ISCED-F 2013 podatke sporočati od leta 2016 dalje. Glavnino aktivnosti, s katerimi bo obstoječa klasifikacija KLASIUS-P nadomeščena z novo »KLASIUS-P« oz. z ISCED-F 2013 in ki sicer vključujejo tudi pripravo uredbe o spremembi uredbe o KLASIUS-u, bo SURS izvedel v letu 2015, saj Unesco še ni dokončal in objavil ključnih metodoloških pojasnil k ISCED-F 2013.

NIJZ je v letu 2014 skupaj z MZ in ZZZS pripravil posodobljeno verzijo šifranta vrst zdravstvenih storitev (VZS), ki bo osnova za različne e-storitve v zdravstvenem sistemu, med drugim tudi za e-naročanje (tam se je v letu 2014 začel tudi pilotno uporabljati). Šifrant VZS je ključen tudi za prenovo nekaterih zbirk podatkov (zunajbolnišnične obravnave).

V okviru rešitev projekta e-Zdravja je bila pripravljena e-knjiga⁵⁷, ki omogoča enostaven pregled avstralske modifikacije Mednarodne klasifikacije bolezni (MKB-10-AM-v6) v povezavi s Klasifikacijo terapevtskih in diagnostičnih postopkov (KTDP) in Standardi kodiranja. MKB-10-AM, KTDP in Standardi kodiranja so bili do zdaj na voljo le v zapisu PDF, nova e-knjiga pa omogoča interaktivno iskanje po klasifikaciji ter povezave s Standardi. E-knjiga bo omogočila zdravnikom in koderjem v bolnišnicah kakovostnejše beleženje diagnoz in postopkov.

2.3.3 Okoljske, kmetijske in druge področne statistike

Za področje okoljskih statistik podpisan posodobljen dogovor o sodelovanju med ARSO in SURS

V letu 2014 je SURS izvajal redne naloge na področju voda, odpadkov ter investicij za varstvo okolja, prevzel in objavil pa je tudi podatke o emisijah toplogrednih plinov v zrak. Pripravil in objavil je

⁵⁵ Glej: <http://www.stat.si/skp/> (prevzeto 18. 2. 2015).

⁵⁶ Glej: <http://www.stat.si/klasius/> (prevzeto 18. 2. 2015).

⁵⁷ Glej: <http://eknjiga.ezdrav.si/> (prevzeto 24. 2. 2015).

prispevek ob svetovnem dnevu voda⁵⁸, katerega tema sta bili voda in energija, ter prispevek ob svetovnem dnevu varstva okolja⁵⁹, katerega glavna tema so bile klimatske spremembe in njihove posledice.

SURS in ARSO sta podpisala nov, posodobljen in dopolnjen Dogovor o sodelovanju na področju okoljskih statistik, ki zajema vsa področja sodelovanja in predpisuje postopke za izmenjavo podatkov.

Delovna skupina za statistiko voda pripomogla s svojim delom k izboljšanju kakovosti podatkov o vodah

Na področju statistike voda je v letu 2014 aktivno delovala delovna skupina za vode, ki je pripomogla k izboljšanju kakovosti statističnih podatkov o pitni vodi in vodi za namakanje. Strokovnjaki sodelujočih institucij (ARSO, NIJZ, IzVRS in SURS) so se dogovorili o merilih za enotno delitev vodnih virov, kar bo pripomoglo k večji preglednosti in primerljivosti podatkov o pitni vodi. Na področju statistike vode za namakanje so preučili, ali je mogoče prevzeti administrativne podatke o količini vode, porabljene za namakanje; v naslednjem letu bodo to možnost realizirali.



V letu 2013 je bilo za namakanje porabljenih 3,6 milijona m³ vode, kar je 61 % več kot v letu 2012.⁶⁰

Tudi pri statistiki odpadne vode je SURS tudi v letu 2014 intenzivno sodeloval z MOP glede prevzema administrativnega vira podatkov z namenom, da se doseže le enkratno obremenjevanje poročevalskih enot. SURS je v letu 2014 sodeloval tudi v medinstitucionalni skupini pri projektu za vzpostavitev informacijskega sistema za izvajanje direktive o čiščenju komunalne odpadne vode (UWWTD_SIIF). V okviru tega projekta so se pregledali vsi viri podatkov in obravnavale vse potrebe po podatkih na nacionalni ravni. Delo pri projektu se bo nadaljevalo vse do leta 2016, ko naj bi bil informacijski sistem vzpostavljen in primeren za uporabo.

V letu 2014 je SURS revidiral raziskovanje o vodi, uporabljeni v industriji. S spremenjeno metodologijo zajema podatkov in posodobitvijo kontrol je bila izboljšana kakovost tudi tega dela podatkov.

Omenjene posodobitve so bile delno izvedene v okviru projekta Revizija vodnih statistik, ki ga je financiral Eurostat. Razvojno delo bo SURS s pomočjo evropskih sredstev nadaljeval tudi v letu 2015.

Stroški izvedbe raziskovanj o odpadkih nižji zaradi uvajanja novih postopkov in metod

V letu 2014 je SURS prvič prevzel del podatkov od zbiralcev in obdelovalcev odpadkov iz baze IS-Odpadki, katere skrbnik je ARSO. Zaradi novega načina pridobitve podatkov niso bili več potrebni klasični postopki zbiranja podatkov s papirnimi vprašalniki; zmanjšali so se tudi stroški izvedbe raziskovanj. Ustrezno pa so se morali prilagoditi vsi postopki obdelave podatkov – od zajema, do kontrole podatkov.

V letu 2014 je SURS nadgradil tudi postopek avtomatskega urejanja podatkov pri raziskovanju o odpadkih, nastalih v proizvodnih in storitvenih dejavnostih. S tem se je delno razbremenil oddelek za sodelovanje s podjetji.

⁵⁸ Glej Svetovni dan voda 2014, 20. marec 2014, Posebna objava. Dostopno na: <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/podatki/prikazistaronovico?IdNovice=6128> (prevzeto 23. 3. 2015).

⁵⁹ Glej Svetovni dan varstva okolja 2014, 3. junij 2014, Posebna objava. Dostopno na: <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/podatki/prikazistaronovico?IdNovice=6285> (prevzeto 23. 3. 2015).

⁶⁰ Glej Namakanje zemljišč, Slovenija, 2013 – končni podatki, 4. junij 2014, Prva objava. Dostopno na: <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/podatki/prikazistaronovico?IdNovice=6250> (prevzeto 23. 3. 2015).

Pri statistiki komunalnih odpadkov je SURS dopolnil metodologijo obdelave in prikaza podatkov in začel združevati podatke iz dveh raziskovanj o odpadkih z namenom, da pridobi širši in kakovostnejši podatek o količinah komunalnih odpadkov. Velik poudarek je tudi na zasledovanju toka odpadkov od nastanka do končne obdelave, in temu bo SURS z dopolnitvijo vprašalnika namenil še več pozornosti v naslednjih letih.



V letu 2013 je prebivalec Slovenije v povprečju proizvedel 414 kg komunalnih odpadkov ali malo več kot kilogram na dan.⁶¹

Pri statistiki odpadne hrane, ki je bila v letu 2014 znova v središču pozornosti, se je začela vzpostavljati metodologija zajema teh podatkov. Postavil se je okvir, v katerem so se opredelile predvsem vrste odpadkov. Delo se bo nadaljevalo tudi v prihodnjem letu, ko bo predstavljena dokončna metodologija in prikazani podatki na nacionalni ravni.

Rok za objavo podatkov o izdatkih za varstvo okolja občutno krajši

SURS je v letu 2014 izvedel skladno z letnim programom vsa raziskovanja, v katerih spremlja izdatke za varstvo okolja v različnih dejavnostih, pri specializiranih izvajalcih in v sektorju država. Roke za obdelavo podatkov pri teh raziskovanjih je občutno skrajšal, s tem pa je posledično skrajšal tudi rok za objavo podatkov. Ta se je tako z 18 mesecev po referenčnem obdobju prestavil na 13 mesecev po referenčnem obdobju raziskovanja.

Objavljeni končni podatki o strukturi kmetijskih gospodarstev za leto 2013 in prvič objavljeni primerljivi podatki o ekonomski velikosti in tipologiji kmetijskih gospodarstev za tri referenčna leta

V letu 2014 je SURS objavil končne podrobne podatke o strukturi kmetijskih gospodarstev za leto 2013. Prvič so bili uporabnikom na voljo tudi preračunani podatki o ekonomski velikosti in tipologiji kmetijskih gospodarstev po enotni metodologiji za tri referenčna leta: 2007, 2010 in 2013.

SURS je bil aktiven tudi na mednarodnem področju, in sicer v povezavi s spremembo Uredbe EU⁶², po kateri se bodo v letu 2016 spremljale v raziskovanju dodatne vsebine. Pri sodelovanju z Eurostatom se je nenehno zavzemal za visoko kakovost podatkov in za zmerne obremenitve poročevalskih enot ter poudarjal in predlagal potrebne nadgradnje administrativnih virov podatkov.



Skupni standardni prihodek kmetijskih gospodarstev v Sloveniji je v letu 2013 znašal več kot milijardo evrov, to je povprečno 13.944 EUR na kmetijsko gospodarstvo. Skupni standardni prihodek se je od leta 2007 do leta 2013 povečal za 14 % (z 885 milijonov na 1.009 milijonov EUR).⁶³

⁶¹ Glej Odpadki, Slovenija, 2013 - končni podatki, 18. november 2014, E-objava. Dostopno na:

<http://www.stat.si/StatWeb/glavnavigacija/podatki/prikazistaronovico?IdNovice=6647> (prevzeto 23. 3. 2015).

⁶² Uredba (ES) št. 1166/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. novembra 2008 o raziskovanjih strukture kmetijskih gospodarstev in metod kmetijske proizvodnje ter razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 571/88 (32008R1166).

⁶³ Glej Struktura kmetijskih gospodarstev, podrobni podatki, Slovenija in statistične regije, 2013 – končni podatki, 19.

december 2014, E-objava. Dostopno na:

<http://www.stat.si/StatWeb/glavnavigacija/podatki/prikazistaronovico?IdNovice=6718> (prevzeto 18. 2. 2015).

Za podatke o povprečnih pridelkih uvedeno e-poročanje, vse redne naloge izvedene, začeto delo za vzpostavitev statistike konzumnih jajc

V statistiki kmetijske rastlinske pridelave je SURS v letu 2014 izvedel vse načrtovane naloge in za podatke o povprečnih pridelkih je uvedel e-poročanje. V okviru priprav na e-poročanje je izvedel vsebinsko in tehnično izobraževanje za ocenjevalce podatkov o povprečnih pridelkih kmetijskih rastlin. Objavil je končne izsledke triletnega statističnega raziskovanja Popis tržnega vrtnarstva. Tehnično je posodabljal pripravo statistik. Aktivno je sodeloval tudi na mednarodnem področju – pri pripravi sprememb uredbe EU, ki določa statistiko rastlinske kmetijske pridelave⁶⁴.

Tudi v statistiki živinoreje, mleka in mlečnih izdelkov je izvedel načrtovane redne naloge in ob napovedanih datumih objavil rezultate raziskovanj. Na področju statistike živinoreje se je vključil v delo pri pilotnem projektu za vzpostavitev statistike konzumnih jajc, ki ga financira Eurostat in ki bo potekal v letih 2015 in 2016.



S slovenskih kmetijskih gospodarstev je bilo v letu 2013 odkupljenih okoli 517.000 ton mleka. S to količino mleka bi npr. lahko napolnili nogometni stadion v Stožicah čisto do vrha.⁶³

Ob dnevu slovenske hrane⁶⁵ je pripravil posebno objavo, v kateri je zbral in komentiral statistične podatke z različnih področij, ki se navezujejo na razprave o tradicionalnem slovenskem zajtrku ali so povezani s pridelavo hrane v Sloveniji. V maju 2014 je izdal angleški prevod publikacije O kmetijstvu doma in drugje po EU⁶⁶ (zbirka Brošure), v kateri primerjam kmetijstvo v Sloveniji s kmetijstvom v celotni EU-27 in v posameznih drugih državah članicah EU (z vidika obsega kmetijske proizvodnje in tudi z vidika njene ekonomske vrednosti).

SURS prvič pridobil podatke v večletnem statističnem raziskovanju o porabi fitofarmaceutskih sredstev (FFS) v kmetijstvu po posameznih kulturah

Na področju statistike pesticidov je SURS v letu 2014 v sodelovanju z Upravo RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR) objavil letne podatke o prodaji FFS v Sloveniji, na področju statistike porabe FFS v kmetijstvu pa je začel prvič izvajati redno petletno statistično raziskovanje. Za to nalogo je bila v letu 2013 uspešno podpisana pogodba za pridobitev evropskih sredstev, s pomočjo katerih bomo vzpostavili statistični proces, potreben za izvedbo te naloge, ter preučili možnost uporabe administrativnih virov podatkov v tem raziskovanju. Pri tem je ključno sodelovanje SURS in UVHVVR. Zato sta v letu 2014 obe ustanovi podpisali tudi dogovor o sodelovanju; ta med drugim opredeljuje tudi uporabo administrativnih podatkov o porabi FFS v kmetijstvu za statistični namen. Prve izsledke tega statističnega raziskovanja bo SURS objavil že konec leta 2015.

Na področju statistike porabe mineralnih gnojil v kmetijstvu je SURS izvedel redno letno statistično raziskovanje in zbral podatke tudi za dveletno vzorčno statistično raziskovanje o porabi mineralnih gnojil po kmetijskih kulturah (telefonsko anketiranje je potekalo v novembru 2014).

SURS je aktivno sodeloval z Eurostatom, MKGP in KIS pri zagotavljanju podatkov za izračun kmetijsko-okoljskih kazalnikov. V zvezi s tem naj posebej omenimo predvsem pripravo podatkov o bruto bilanci fosforja, ki bo objavljena v drugi polovici februarja 2015. Podatke izračunava KIS, in sicer

⁶⁴ Uredba (ES) št. 543/2009 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA z dne 18. junija 2009 o statistiki rastlinske pridelave ter razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 837/90 in (EGS) št. 959/93) ter statistiko trajnih nasadov (Uredba (EU) št. 1337/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o evropski statistiki trajnih nasadov in o razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 357/79 in Direktive 2001/109/ES Evropskega parlamenta in Sveta Besedilo velja za EGP)

⁶⁵ Glej Dan slovenske hrane 19. november 2014, Posebna objava. Dostopno na:

<http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/podatki/prikazistaronovico?IdNovice=6652> (prevzeto 23. 3. 2015).

⁶⁶ Glej O kmetijstvu doma in drugje po EU, november 2013, zbirka Brošure. Dostopno na: http://www.stat.si/doc/pub/kmetijstvo_EU.pdf (prevzeto 18. 2. 2015).

na podlagi posodobljene usklajene OECD-jeve in Eurostatove metodologije. Tako so poročanja držav članic EU Eurostatu usklajena s poročanji Združenim narodom po Konvenciji ZN o spremembi podnebja in s poročanji Ekonomski komisiji Združenih narodov za Evropo po Konvenciji o daljinskem transportu onesnaženega zraka.



Ocenjena povprečna poraba mineralnih gnojil na hektar kmetijskih zemljišč v uporabi je bila v letu 2013 za 1,7 % večja kot v letu 2012, poraba glavnih rastlinskih hranil pa za 2,4 %.⁶⁷

Naloge s področja statistike kmetijskih cen so bile deloma redne, deloma razvojne

Pri statistiki kmetijskih cen, ki zajema spremljanje cen proizvodov in storitev za tekočo porabo, investicije v kmetijstvu, prodajo in odkup kmetijskih pridelkov in lesa, je SURS v letu 2014 opravil vse zastavljene redne naloge in vse predvidene podatke objavil do načrtovanih datumov.

Pri razvojni nalogi Cene in zakupnine kmetijskih zemljišč, ki je del evropskega projekta, je preučil metodologijo za spremljanje cen in zakupnin kmetijskih zemljišč v RS (za njive in trajno travinje) ter analiziral razpoložljive sekundarne vire podatkov. V letu 2015 bo delo nadaljeval in izračunal povprečne cene in zakupnine njiv in trajnega travinja za leti 2013 in 2014 na ravni kohezijskih regij. Pri izvajanju te naloge je uspešno sodeloval z GURS in s Skladom kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije.

Na podatkovnem portalu SI-STAT več podatkov o gozdarstvu

Pri osnovnih statistikah s področja gozdarstva je SURS v letu 2014 izvedel redno letno raziskovanje o gozdarski dejavnosti pri poslovnih subjektih in rezultate raziskovanja tudi objavil do predvidenih datumov. Na spletnih straneh, na podatkovnem portalu SI-STAT pa je SURS področje Gozdarstvo dopolnil s splošnimi podatki o gozdarstvu v Sloveniji (iz administrativnih virov), ki so bili doslej objavljeni le v Statističnem letopisu; s tem je izboljšal preglednost in uporabnost osnovnih podatkov s področja gozdarstva.



Za vse aktivnosti v gozdarskih podjetjih je bilo v letu 2013 porabljenih približno 5,1 milijona litrov goriv (bencina in dizelskega goriva) ali za okoli 8 % manj kot v predhodnem letu.⁶⁸

Statistike ribištva brez večjih sprememb

SURS je opravil vse redne naloge, ki so povezane tudi s tesnim sodelovanjem z MKGP; ta je skrbnik večine podatkovnih virov za izvedbo statističnih raziskovanj s področja morskega gospodarskega ulova/iztovora ter vzreje vodnih organizmov.



Iztovor (ulov) slovenskih ribičev v letu 2013 manjši za več kot četrtno (28 %) od tistega v letu 2012.⁶⁹

⁶⁷ Glej Poraba mineralnih gnojil, Slovenija, 2013 – končni podatki, 18. avgust 2014, Prva objava. Dostopno na: <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/podatki/prikazistaronovico?IdNovice=6428> (prevzeto 23. 3. 2015).

⁶⁸ Glej Gozdarska mehanizacija in poraba goriv v podjetjih, registriranih za gozdarsko dejavnost, Slovenija, 2013 – končni podatki, 12. september 2014, Prva objava. Dostopno na:

<http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/podatki/prikazistaronovico?IdNovice=6483> (prevzeto 23. 3. 2015).

⁶⁹ Glej Morsko ribištvo, Slovenija, 2013 – končni podatki, 27. junij 2014, Prva objava. Dostopno na:

<http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/podatki/prikazistaronovico?IdNovice=6336> (prevzeto 23. 3. 2015)

Modeliranje podatkov o porabi energije in goriv v gospodinjstvih

SURS je v statistiki energetike izvedel vsa načrtovana redna raziskovanja in v njih pridobil podatke o proizvodnji, porabi, uvozu, izvozu, zalogah in cenah elektrike, toplote, tekočih, plinastih in trdnih goriv ter obnovljivih virov energije. Objavil je tudi podatke o končni porabi energije v gospodinjstvih po namenih in energijskih virih, ki jih je izračunal s pomočjo modela.



Gospodinjstva so v letu 2013 porabila 48.474 TJ energije. Največji delež energije je bil porabljen za ogrevanje prostorov, in sicer 29.524 TJ ali okoli 61 %.⁷⁰

Aprila 2014 sprejeta Uredba Komisije (EU) št. 431/2014 o spremembi Uredbe (ES) št. 1099/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o statistiki energetike predpisuje letno sporočanje podatkov o porabi energije v gospodinjstvih po namenu. SURS je sledil nastajanju nove obveznosti in je zaradi stroškovne učinkovitosti vzpostavil sodelovanje z Institutom Jožef Stefan, ki je razvil model za izračun porabe energije v gospodinjstvih po namenih. To sodelovanje omogoča SURS-u, da izvaja anketo vsakih 3–5 let, v vmesnih letih se podatki izračunajo s pomočjo modela.

Podatke o obnovljivih virih energije je SURS dopolnjeval iz obstoječih in novih podatkovnih virov. Pri tem je intenzivno sodeloval z Ministrstvom za infrastrukturo, Agencijo za energijo, Institutom Jožef Stefan, Geološkim zavodom Slovenije in Borzenom. V letu 2014 je bil sprejet tudi nov Energetski zakon (EZ-1), ki je prinesel številne novosti glede administrativnih zbirk podatkov o cenah toplote, klimatskih in ogrevalnih sistemih, izvoru električne energije, energetskih izkaznicah itd.; omenjene novosti bo SURS po vzpostavitvi vključil v statistiko energetike.

V letu 2014 so potekale aktivnosti za uskladitev podatkov o zalogah izbranih naftnih proizvodov. Viri podatkov so v večji meri administrativni. Potekala so intenzivna usklajevanja med SURS, IEA, Eurostatom, Zavodom RS za blagovne rezerve, Ministrstvom za gospodarski razvoj in tehnologijo in večjimi naftnimi trgovci, ki aktivno trgujejo z izbranimi naftnimi proizvodi na slovenskem trgu. Rezultat usklajevanja je bila revizija mesečnih podatkov za leto 2013.

Statistike s področja transporta

Raziskovanja in objave podatkov s področja transporta so potekale večinoma nemoteno, ob tem pa je SURS stalno skrbel za ohranjanje in povečanje kakovosti statističnih rezultatov. Pri spremljanju števila vozil po vrstah in števila potnikov na mejnih prehodih na meji s Hrvaško ter pri spremljanju cestne infrastrukture je imel SURS težave pri pridobivanju administrativnih podatkov od pristojnih institucij in je posledično zamujal pri objavi in s tem tudi pri posredovanju podatkov uporabnikom.



Povprečna starost osebnih avtomobilov v Sloveniji v letu 2013 je bila 9,1 leta. V obdobju 2004–2013 se je zvišala za 1,7 leta.⁷¹

SURS je z namenom, da zagotovi statistično primerljive podatke o pomorskem prometu, tudi v letu 2014 sodeloval v Odboru za olajšave v pomorskem prometu. Ta odbor si prizadeva vzpostaviti

⁷⁰ Glej Poraba energije in goriv v gospodinjstvih, Slovenija, 2013 - končni podatki, 9. oktober 2014, Prva objava. Dostopno na: <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/podatki/prikazistaronovico?IdNovice=6564> (prevzeto 23. 3. 2015).

⁷¹ Glej Transport, Slovenija, 2013 – končni podatki, 28. 10. 2014, Prva objava. Dostopno na: <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/podatki/prikazistaronovico?IdNovice=6609> (prevzeto 23. 3. 2015).

nacionalno enotno okno za poenostavitev formalnosti v zvezi s poročanjem ladjarjev (gre za izvajanje Uredbe o formalnostih poročanja v pomorskem prometu, Uradni list RS, št. 69/12).

Zaradi racionalizacije dela in doseganja čim večje skladnosti se razvojno delo na SURS pri statistiki transporta močno naslanja na usmeritve in aktivnosti mednarodnih organizacij Eurostat, UNECE in ITF. Številne razvojne aktivnosti so v letu 2014 potekale predvsem na Eurostatu; med temi so bile najpomembnejše spremljanje intermodalnega transporta, merjenje mobilnosti in obsega cestnega potniškega prometa, razvoj kazalnikov po vrstah prevoza (t. i. modal split), s katerimi lahko ustrezno primerjamo obseg prevoza z različnimi vrstami prevoznih sredstev, ter merjenje izpustov (emisij), ki jih povzročajo posamezne vrste prevoza.

Priloga

A. V letu 2014 sprejeta statistična zakonodaja:

- Uredba Komisije (EU) št. 67/2014 z dne 27. januarja 2014 o izvajanju Uredbe (ES) št. 177/2003 Evropskega parlamenta in Sveta o statistiki Skupnosti o dohodku in življenjskih pogojih (EU-SILC) glede seznama ciljnih sekundarnih spremenljivk za leto 2015 v zvezi z družbenim in kulturnim udejstvovanjem ter materialno deprivacijo.
- Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 205/2014 z dne 4. marca 2014 o določitvi enotnih pogojev za izvajanje Uredbe (EU) št. 1260/2013 Evropskega parlamenta in Sveta o evropski demografski statistiki, kar zadeva razčlenitve podatkov, roke in revizije podatkov.
- Uredba (EU) št. 378/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 3. aprila 2014 o spremembi Uredbe (ES) št. 1166/2008 v zvezi s finančnim okvirom za obdobje 2014–2018
- Uredba Komisije (EU) 431/2014 o spremembi Uredbe (ES) št. 1099/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o statistiki energetike glede izvajanja letnih statistik porabe energije v gospodinjstvih.
- Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 439/2014 z dne 29. aprila 2014 o spremembi Uredbe (ES) št. 250/2009 o izvajanju Uredbe (ES) št. 295/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o strukturi statistiki podjetij glede opredelitev karakteristik in tehničnega formata za prenos podatkov.
- Uredba Komisije (EU) št. 446/2014 z dne 2. maja 2014 o spremembi Uredbe (ES) št. 295/2008 Evropskega parlamenta in Sveta o strukturi statistiki podjetij ter uredb Komisije (ES) št. 251/2009 in (EU) št. 270/2010, glede serije podatkov, ki jih je treba zbirati, in meril za ocenjevanje kakovosti strukturne statistike podjetij.
- Uredba (EU) št. 538/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o spremembi Uredbe (EU) št. 691/2011 o evropskih okoljsko-ekonomskih računih.
- Uredba (EU) št. 545/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 577/98 o organizaciji vzorčne raziskave delovne sile v Skupnosti.
- Uredba (EU) št. 659/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o spremembi Uredbe (ES) št. 638/2004 o statističnih podatkih Skupnosti v zvezi z blagovno menjavo med državami članicami glede prenosa delegiranih in izvedbenih pooblastil na Komisijo za sprejemanje nekaterih ukrepov, sporočanja informacij s strani carinske uprave, izmenjave zaupnih podatkov med državami članicami in opredelitve statistične vrednosti.
- Uredba Komisije (EU) št. 842/2014 z dne 4. julija 2014 o določitvi „seznama Prodcom“ industrijskih izdelkov za leto 2014 v skladu z Uredbo Sveta (EGS) št. 3924/91.
- Uredba Komisije (EU) št. 1196/2014 z dne 30. oktobra 2014 o izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 808/2004 o statističnih podatkih Skupnosti v zvezi z informacijsko družbo.
- Uredba Komisije (EU) št. 1209/2014 z dne 29. oktobra 2014 o spremembi Uredbe (EU) št. 451/2014 Evropskega parlamenta in Sveta o novi statistični klasifikaciji proizvodov po dejavnosti (CPA) in razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 3696/93.
- Delegirana uredba Komisije (EU) št. 1397/2014 z dne 22. oktobra 2014 o spremembi Uredbe (EU) št. 318/2013 o sprejetju programa priložnostnih modulov, ki zajemajo leta od 2016 do 2018, za vzorčno raziskavo delovne sile, predvideno z Uredbo Sveta (ES) št. 577/98.
- Uredba Evropske Centralne banke (EU) št. 1374/2014 z dne 28. novembra 2014 o zahtevah za statistično poročanje za zavarovalne družbe (ECB/2014/50).

B. Dogovori in tehnični protokoli, ki jih je SURS sklenil v letu 2014:

- Dogovor o posredovanju in uporabi podatkov iz evidence o prometu fitofarmaceutskih sredstev in o sodelovanju pri izvedbi raziskovanja o porabi pesticidov v kmetijstvu in Tehnični protokol o posredovanju letnih podatkov iz Evidence o prometu s fitofarmaceutskimi sredstvi z Upravo Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, 9. januar 2014.
- Dogovor o racionalizaciji zbiranja in poenotenju podatkov na področju statistik okolja v Republiki Sloveniji, Tehnični protokol o posredovanju podatkov o odpadkih, Tehnični protokol o posredovanju podatkov o emisijah v zrak, Tehnični protokol o posredovanju podatkov o biotski raznovrstnosti, Tehnični protokol o posredovanju podatkov o okoljskih dajatvah za varstvo okolja, Tehnični protokol o posredovanju podatkov s področja voda, Tehnični protokol o posredovanju podatkov za okoljske račune, Tehnični protokol o posredovanju podatkov o potresih in podnebnih spremembah z Agencijo Republike Slovenije za okolje, 9. januar 2014.
- Aneks k Dogovoru o izmenjavi podatkov in Tehnični protokol o posredovanju podatkov iz obračunov davka od dohodkov pravnih oseb z Davčno upravo Republike Slovenije, 24. marec 2014.
- Tehnični protokol o posredovanju podatkov iz davčnega obračuna akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti z Davčno upravo Republike Slovenije, 25. marec 2014.
- Protokol o posredovanju podatkov Carinske uprave RS Statističnemu uradu RS iz elektronskih carinskih deklaracij v okviru izvajanja enotnih dovoljenj za poenostavljene postopke (EDPP), Protokol o dostopu do podatkov v carinskem sistemu EOS s strani Statističnega urada Republike Slovenije, Protokol o posredovanju podatkov Carinske uprave Republike Slovenije Statističnemu uradu Republike Slovenije za pripravo statistike blagovne menjave RS z državami nečlanicami EU (Ekstrastat) s Carinsko upravo Republike Slovenije, 7. maj 2014.

Seznam uporabljenih kratic

ADP	Arhiv družboslovnih podatkov
ADS	Anketa o delovni sili
AJPES	Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve
AMP	Anketa o mnenju potrošnikov
APG	Anketa o porabi v gospodinjstvih
ARRS	Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije
BDP	bruto domači proizvod
BiH	Bosna in Hercegovina
BS	Banka Slovenije
CEUVIZ	Centralna evidenca udeležencev izobraževanja
DVK	Državna volilna komisija
ECB	Evropska centralna banka
EHIS	European Health Interview Survey – Anketa o zdravju in zdravstvenem varstvu
EGR	EuroGroups Register – Evropski register skupin podjetij
EKC	Enotni kontaktni center državne uprave
ESCB	Evropski sistem centralnih bank
ESR	Evropski sistem računovodstva – European System of Accounts (ESA)
ESS	Evropski statistični sistem
ESSC	European Statistical System Committee – Odbor za evropski statistični sistem
EU	Evropska unija
eVŠ	informacijski sistem visokega šolstva
FATS	Foreign Affiliates Statistics
FADN	Farm Accountancy Data Network – knjigovodski podatki na kmetijah
FDV	Fakulteta za družbene vede
FSS	fitofarmacevtska sredstva
GURS	Geodetska uprava Republike Slovenije
IEA	International Energy Agency – Mednarodna agencija za energijo
IKT	informacijsko komunikacijska tehnologija
ISCED	International Standard Classification of Education – Mednarodna klasifikacija izobraževanja
ISPAP	Informacijski sistem za posredovanje in analizo podatkov o plačah, drugih izplačilih in številu zaposlenih v javnem sektorju
ITF	International Transport Forum – Mednarodna agencija za transport, ki deluje v okviru OECD
IzVRS	Inštitut za vode Republike Slovenije
KIS	Kmetijski inštitut Slovenije
KLASIUS	Klasifikacijski sistem izobraževanja in usposabljanja
KTDP	Klasifikacija terapevtskih in diagnostičnih posegov
LPSR	Letni program statističnih raziskovanj
MDS	Mednarodni denarni sklad
MDDSZ	Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

MEETS	Modernisation of the European Enterprise and Trade Statistics – Posodobitev evropske statistike podjetij in trgovine
MF	Ministrstvo za finance
MFI	Monetarne finančne institucije
MGRT	Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
MIZŠ	Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
MJU	Ministrstvo za javno upravo
MKB	Mednarodna klasifikacija bolezni
MKGP	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
MNZ	Ministrstvo za notranje zadeve
MOP	Ministrstvo za okolje in prostor
MZ	Ministrstvo za zdravje
NIJZ	Nacionalni inštitut za javno zdravje
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development – Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj
OSUVI	Odbor za sistem upravljanja varovanja informacij (deluje na SURS-u)
OVP	Odbor za varstvo podatkov (deluje na SURS-u)
PRS	Poslovni register Slovenije
RIZDDZ	Register izvajalcev zdravstvene dejavnosti in delavcev v zdravstvu
RRD	raziskovalno razvojna dejavnost
SILC	Statistics on Income and Living Conditions – Raziskovanje o dohodkih in življenjskih pogojih
SIMSTAT	Single Market Statistics
SI-STAT	Podatkovni portal SURS-a
SKD	Standardna klasifikacija dejavnosti
SKP	Standardna klasifikacija poklicev
SPSR	Srednjeročni program statističnih raziskovanj
SURS	Statistični urad Republike Slovenije
UMAR	Urad za makroekonomske analize in razvoj
UNECE	The United Nations Economic Commission for Europe – Ekonomska komisija za Evropo pri Združenih narodih
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organizations – Organizacija Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo
UVHVVR	Uprava Republika Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin
WHO	World Health Organization – Svetovna zdravstvena organizacija pri OZN
ZPIZ	Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije
ZRSZ	Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje
ZZZS	Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije

